

EESTI KINDLUSTUS LEHT

SISU:

1. Kellel on, sellele peab antama...
2. Ärge saagige oksa, millel ise istute. — J. K.
3. Nii saavutate edu!
4. Ära paku kaupa, mida ise ei tarvita.
5. Kas teate, et...
6. Miks pragunevad müürid.
7. Elementaarkindlustuse alused. — Dr. jur. Curt Rommel.
8. Mida võib saavutada kindla tahtega.
9. Elukindlustuse poliis ja selle tagasiostu väär- tus.
10. Elupudemeid. — K. Niilus.
11. Deposiitidekindlustus Ühendriikides.
12. Kindlustusmehe keel. — J. K.
13. Mõtteid tööks.
14. Miks puudub enesekindlus?
15. Kindlustusmehe naine.
16. Kui elukindlustus oli kõlblusvastane .
17. Välistegelaste arvu piiramisest. — Knud Ny- holm.
18. Tuli, vesi ja torm...
19. Diplomeeritud agendid Helveetsias.
20. Kindlustus üle 4000 a. vana.
21. Laiast maailmast.
22. Õnnetuste kroonikat.
23. 1000 perekonnale 1,5 miljonit krooni.
24. Suhkruhaigus surma põhjusena.
25. H a n k e m e h e k o d u k o o l: Mitte rääkida, vaid kuulata. — Hankemeetodeist. — Paku naisele esimesena. — Liigutage aju. — Miks olen ma agent? — Pikameelsus võidab. — Mitte pead raputada.
26. Harjumuse ohtlikkus. — E. Seim.

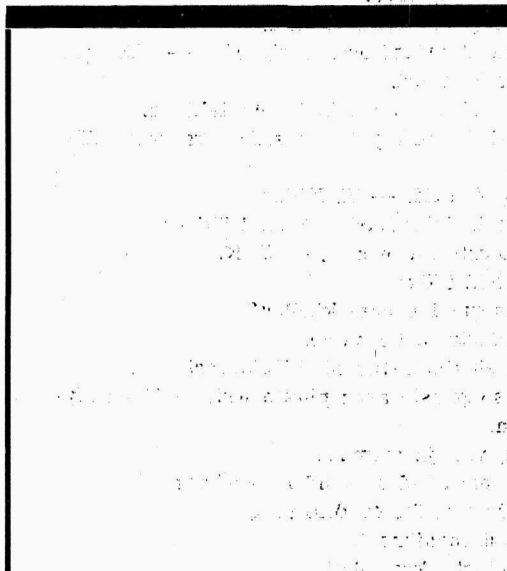
Märts 1937

EESTI KINDLUSTUSTEGELASTE
ÜHINGU
VÄLJAANNE

Teie töö

muutub huvitavaks ja edukaks,

kui tunnete põhjalikult oma ala.
Parimaid võimalusi selleks annab

Eesti Kindlustusleht

Tellige veel täna „Eesti Kindlustusleht“

Postkast 18

Posti jooksev arve 598

EESTI KINDLUSTUSLEHT

MÄRTS

ILMUB 10 NUMBRIT AASTAS

Nr. 3 (7)

Kellel on, sellele peab antama...

„Kel on, sellele peab antama, ja tal peab seda küllalt olema, kuid kel pole, sellelt peab võetama ära ka see, mis tal on.“

Matt. 25, 29.

See on suurest talentide loost — isandast, kes läks võõrale maale ja usaldas teatud hulga talente oma kolmele teenrile. Kaks neist kasutasid talente ja teenisid nendega isanda kasuks. Kolmas, kel oli jäetud üks talent, ei kasvatanud seda, vaid peitis selle kartusest maa sisse.

Kui tuli isand tagasi, kutsus ta neid aru andma. Kahele, kes olid kasutanud talente, andis ta need tagasi sõnadega: „Teie olete olnud peremehed väikeste asjade üle, ma tahan teha teid valitsejaks suurte asjade üle.“ Kolmas, kes andis tagasi ainult selle talendi, mis ta oli saanud, mõisteti isanda poolt hukka ja temalt võeti isegi see talent tagasi.

Ei ole lugu, mis illustreeriks paremini, millist kahju toob talendi kasutamata jätmine. Ükskõik, kas mõista „talendi“ all raha või võimeid, millega on meid õnnestatud. Tulemus on üks ja sama. Meie näeme selle mõistukõne tuuma tegelikus elus igapäev. Meestele, kes on kasutanud omi võimeid, on antud ikka suuremad ja suuremad vastutused. Maailm tunneb nälga sellistest inimestest. Hoolega otsitakse neid, kes tõuse-

vad veidi kõrgemale massist, et neist teha „valitsejaid suurte asjade üle“.

Ja neilt, kes matavad maha oma talendi, „võetakse ära isegi ka see, mis tal on“. See on hirmus karistus ja seda karistust näeme igal sammul.

Elukindlustustegelased, saage õieti aru sellest tähendussõnast. Saage aru, mida tähendab võimeid langeda lasta. Tuleb aeg ja tootmisvõime väheneb. Siis muutute veel nõrgemaks ja teie kaotate võime mõjuda teistele. Teilt on võetud ära talent, mis teil oli.

Igäüks võib märgata oma elus, millal hakkab ta matma oma talenti. Kui meie ei täida oma paremat tööprogrammi, kui meie püüame leppida, mis me saame kätte; kui meie lõpetame õppimise — siis kaevame auku! Ja absoluutse kindlusega läheneme päevale, mil isand võtab meilt ära, mis meil on.

Arutegemise päev läheneb. Meist endist oleb lihtne ja tõeline oma talendi kasutamine. Meie, kas kaotame kõik, mis meil on, või meist tehakse isandad suurte asjade üle.

Ärge saagige oksa,

millel ise istute!

Kindlustustegevus, eriti elukindlustuses põhjeneb usaldusel. Elukindlustus on pikaajaline leping ja siin mängib kindlustusvõtja — esindaja — seltsivaheline usaldusküsimus väga tähtsat osa. Kindlustusvõtjat huvitab esijoones küsimus, kas esindajal ja seltsil on ka küllaldaselt tagatise selle lepingu läbiviimiseks ja esitatud tingimuste täitmiseks selle pika aja vältel. Selline huvi kindlustusvõtja poolt on täiesti loomulik ja arusaadav, kuna elukindlustusleping on küllalt tähtis ja sageli ka suuresummaline rahaline leping, millega kindlustusvõtja võtab endale suuri kohustusi pikaks ajaks.

Et rahuldada kindlustusvõtja küsimusi ja huvi selles suhtes, peab esindaja olema varustatud vajalike argumentidega kindlustusolude kohta üldiselt ja oma seltsi kohta eriti. Asjalikud näited edasikindlustuse ulatusest, seltsi reservidest ja kapitali paigutustest, mis kõik toimub pideva ja hoolsa riikliku kontrolli all, on küllaldaselt, et rahuldada kindlustushuvilist. Osav ja asjatundlik esindaja suudab kerge vaevaga kindlustushuvilist veenda, et elukindlustus on kindlaim ja soodsaim kapitali paigutus. Sellega ühtlasi on võidetud ka usaldus seltsi, kindlustustegevuse ja esindaja enda vastu.

Ent pahatihti unustatakse võistlustuhinas üks põhinõue — *s õ b r a v a r i l a n g e b k a e n d a l e*. Sageli tahetakse endale ja oma seltsile sellega usaldust võita, et võistlejat ja võistlevat seltsi mustata. Eriti siis kasutatakse seda mõtet, kui võistleja on jõudnud ette, või tahetakse võtta kindlustust üle. Siis sageli unustatakse korrektsuse piirid ja hakatakse teist esindajat mustama, kahtlustama ning püütakse kõigutada nende vastu usaldust sellega, nagu poleks kolleeg küllalt aus ja antakse mõista, et võistleva seltsi maksuvõime on kahtlane. Kuigi see enamail juhtumeil ei anna tulemusi, ometi leidub küllalt vastutustundetuid esindajaid, kes seda võtet kasutavad, arvestamata sellega, et nad sel teel saavad oksa, millel nad ise istuvad — kõigutavad usaldust kindlustustegevuse vastu üldse.

Kui massides valitseb usalduspuudus kindlustustöö vastu, siis tänu just sellistele „kindlustustegelastele“, kes rändavad mööda maad ja külivad kahtlustusi. Üks vihjab ühele, teine teisele ja kolmas kinnitab, et kõik peale tema poolt esitatava seltsi on kahtlased. Inimesed unustavad esindaja nime, unustavad seltsi nime, kuid mis neile meelde jääb, on see, et kindlustustegevus on „kahtlane äri“ ja selle asjaga peab olema väga ettevaatlik. Sellega on hävitatud usaldus, on tehtud inimesed umbusklikuks kõigi kindlustusseltside, esindajate endi ja kogu kindlustustöö vastu.

Kes on sellega võitnud? Kes on sellest saanud kasu?

Mitte keegi. Kahju on aga saanud kõik. Kahju on saanud kogu kindlustustegevus. Kahju on saanud seltsid, kahju on saanud esindajad ise ja kahju on saanud ka kindlustusvõtja, kui ta selliste juttude põhjal on loobunud soodustustest, mida talle pakub kindlustuskaitse.

Sellepärast tuleb alustada halastamatut võitlust selliste kindlustuskahjurite vastu, kes käivad mööda maad ja mürgitavad õhku. Sellised esindajad tulevad halastamatult rookida välja kindlustustegelaste perest. Tuleb kõigile sellistele esindajatele teha selgeks, et nad sellega teevad kahju mitte ainult kindlustustegelaste heale nimeme, vaid halvavad kogu kindlustustööd.

Kui nad aga vabatahtlikult ei taha sellest saada aru, siis tuleb seaduse abil neid lülitada välja sellelt alalt. Kehtiva kindlustusasutiste seaduse alusel peaks see olema võimalik. Ent kui see seadus selles osas siiski osutub puudulikuks, siis tuleb seda vastavalt täiendada, et saada lahti neist, kes kergemeelselt ja vastutustundetult mürgitavad kindlustusturgu.

Kindlustuskaitse küsimus on väga suure ja laiaulatusega rahvamajanduslik küsimus, kus ei tohi olla ruumi selliste inimeste jaoks. Kindlustustegelased ise peavad kandma hoolt selle eest, et nende kutseala saaks tagasi selle aukoha, mida ta oma suurte ja õilsate ülesannete tõttu pälvib. Ärge saagige oksa, millel ise istute!

J. K.

Nii saavutate edu!

Elukindlustusagendil on tarvis seitse asja, kui ta tahab olla omal alal tõesti edukas ja tunda rõõmu oma tööst.

1. Tee kindlaks omad rahalised tarvidused. Kui palju pead viima iga kuu koju? Milline on sinu minimaalne eelarve?

2. Kaalu järele, kui palju võid teha kulutusi, et hoida eelarvet tasakaalus.

3. Kalkuleeri, mitu äri pead tegema nädalas, et rahuldada omi minimaalseid nõudeid.

4. Õpi hoolega, kuidas on võimalik saada alalist kindlustuste voolu.

5. Õpi tundma mitmesuguseid vajadusi või kindlustuse olukordi, et võid teha igale talle sobiva pakkumise.

6. Koosta alati kava enne tööle asumist.

7. Tee ja hoi a alati alal teatud märkusi kindlustushuviliste, poliisiomanikkude ja töötulemuste suhtes.

Esimeseks sammuks teel edu poole on, et otsustad: teen seda tööd ja teen seda ka õieti.

Ray W. Sherman ütleb oma suures, kuid siiski väikeses raamatus: „**K u i s o o v i t e s a a v u t a d a e d u**“: „Ütlen teile, kuidas võite kahekordistada oma sissetulekut võrdlemisi lühikese aja jooksul — ja isegi kolme-, neljakordistada. Teil ei tarvitse olla rohkem võimeid, kui teil on neid praegu ja teie teadmised ei tarvitse olla ka suuremad praegustest. Teie võite jääda samaks inimmasinaks, kes te olete praegu, kuid saavutate siiski palju enam, kui käite ühe põhimõtte järele. See põhimõte on: **tehke ainult seda, mida teate, et peate tegema ja loobuge tegemast seda, mille suhtes teate, et ei pea seda tegema.**“

„Aga“, võite teie öelda, „igauks teab seda. Miks kuulata selliseid lihtsaid, lapsikuid mõtteid.“ Sellele võib aga julgesti vastata: „Ei talita teie selle lihtsa põhimõtte järgi, pole teil kunagi edu.“

Asi, mis peame meie tegema, on, et kasutame ära kõik hankevahendid, nagu materjalid, kavakindlad ärijutud, posti ja kõik abinõud, mida pakub teile kindlustusselts, kus töötate. Paljudel on aga raske neid kasutada tõhusalt, sest et meie pole neisse küllalt kasvanud. Kuid mitmed ei mõista võtta ka arstimeid pudelil leiduva juhise järgi.

Kui olime lapsed, oldi meie üle peremehed. Meie vanemad ja õpetajad olid meie peremehed. Kui astusime kuhugi ametisse, olid meil peremehed. Kui hakkasime töötama protsentide peale, võib olla tundsin, et nüüd oleme ise peremehed. Kuid viga seisab selles, et meie oleme endi üle halvad peremehed. Parimaks viisiks olla enda üle peremees, et teame endile kindla kava, ega lakka enne töötamast, kui kava on täidetud.

Tuleb luua oma töösse kindel süsteem, töötada välja lõplik kava ja teha märkusi juba tehtud tööst. Kirjutatud äriplane päevik näitab, kuidas olete kasutanud oma aega, see on aruanne „peremehele“. Pidage sellist päevikut ja teie töö annab tõhusamaid tulemusi.

Igaühe loomuses on kaks külge. Üks külg on laisk, mugavusiarmastav ja vähemenergiline. Teisel küljel on, vastupidiselt, jälle head omadused. Pange tegevusse „peremehe“ head küljed ja suruge alla nõrgad küljed, kui need tikuvad peremeest segama.

Teine tähtis asi, nagu juba eespool mainisin, on see, et seate endale kindla sihi, mida tahate viia läbi, ja rühkige kindla otsustamisvõimega selle sihi poole.

Kui palju raha soovite teenida? Palju peate töötama, et seda kätte saada? Palju keskmisi poliise peate müüma? Palju äri- lisi jutuajamisi peate tegema päevas? Teie võite arvudes määrata kindlaks jutuajamiste miinimumi, ja siis garanteerida oma edu sellega, et olete enda üle peremees selle töö hulga läbiviimiseks. Teil ei tarvitse kunagi tunda muret, kui teie lihtsalt kontsentreerute, et peate tarviliku hulga tööd tegema iga päev.

Ära paku kaup, mida ise ei tarvita

Agent ei või olla elukindlustusalal edukas, kui ta pole muretsenud endale elukindlustuspoliisi. Ühel agendil oli saada raske kindlustusi, kuid siis andis direktor talle nõu, et ta kindlustaks ise oma elu. Nüüd kannab ta poliisi taskus. Kui ta räägib, siis ütleb: „Mul on just endal taskus selline poliis, millist just soovitakse teile“, ja võtabki oma taskust poliisi välja. Sellest saadik on tema hanketöö edenenud hästi. Aga see on arusaadav, kuidas võib teisele pakkuda veenvalt mingit kaup, kui ise seda ei tarvita, ei pea tarvilikuks seda tarvitada. Ka mitmed teised agendid on saavutanud sama võttega edu.

Kas teate, et...

Agent, kes kultiveerib oma kujutlusvõimet, ei saa olla kunagi igav, vaid on alati huvitav ja sagedasti vaimukuselt sädelev.

*

Lugemine teeb mehe intelligentseks; kirjutan-
mie täpsaks; kuid kokkupuutumine inimes-
tega ja püüdmine neile midagi müüa, teeb äri-
meheks.

*

Kuidas täita käsku, on esimene õppetund
neile, kelle elu seisab teiste inimeste käsuta-
mises.

*

Hilineda rongile pole nii hull, kui pista sule-
pea tasku, ilma et oleks kindlustuslepingule
alla kirjutatud.

*

Kui te pole harjunud teenima raha tööga, siis
ei tunne te tema väärtust.

*

Naeratus avab rohkem uksi, kui nende tõu-
kamine jalaga.

*

Mida mõtleb agent oma seltsist, mida ta
mõtleb oma seltsi ärilisest tehinguist, on väga
tähtis, sellepärast peab iga selts arvestama sel-
lega, kui ta tahab olla edukas.

Iga kindlustuslepingu sõlmimine on igale
kindlustusseltsile uueks vereks, kuid agentide
organisatsioon on tähtsaim osa kõigis kindlus-
tusseltsides.

*

Iga ärijutu tähtsaimaks sisuks peab olema
mõne probleemi lahendamine ja inimeste täht-
saimaks probleemiks on, kuidas kaotada muret
tuleviku eest.

*

Õnneks võib ajus olla korraga ainult üks
mõte. Ja pole seadust oma mõtete valimise
vastu.

*

Ameerika kindlustustegelane Mervint Lane
ütleb: „Tark agent teeb sellest rohust heina,
mis kasvab teiste jalge all.“

*

Hoia praegu 10 kr. kokku, et võiksid pärast
kulutada 40.

*

Tunnen agent, kes hoopel: „Räägin alati
seda, mida mõtlen.“ Ainuke viga on, et mõtleb
liig vähe.

*

Elukindlustus on raha kulutamine edaspidis-
teks rõõmudeks.

Miks pragunevad müürid

Omapärase loo jutustab Ameerika kind-
lustusajakirjas „The Insurance Sales-
manis“ kindlustusselts Fidelity Mutualsi
direktor S. E. Fitzgerald. Lugu on väärt,
et ka meil selle üle rohkem järele mõel-
daks. Ta on järgmine:

Mõni aasta tagasi leidsid ühe suure ki-
riku juhtivad tegelased, et kiriku müürid
pragunevad. Aaegajalt olid nad sunnitud
kutsuma kohale parandajaid-krohvijaid ja
maalreid, kuid praod tekkisid ikka jälle.

Ühel päeval tuli mees, kel polnud aimugi
krohvimisest ega maalritööst, ja palus hoo-
ne plaani. Siis läks ta kiriku juurde, vaa-
tas seda igast küljest ja ronis lõpuks ka-
tusele, kust laskis mööda üht seina alla
loodi. Siis ronis ta maha, ajas seljast maha
kuue, käärus üles varukad, võttis labida ja
hakkas kaevama.

Ta kaevas otse vundamendi äärest ja

otse selle alt leidis veesoone, mis oli juba
kuid niisutanud maad, millel seisis vunda-
ment ja mis oli sundinud müüri loodist
välja minema.

See oli raske, must, higistamapanev töö,
kuid ta tegi seda, et leida müüri pragune-
mise põhjust, mille leidmiseta pole kasu
mingist krohvist ega maalritööst.

Teie ja mina teeme krohvimis- ja maali-
tööd. Meie võtame veidi krohvi ühelt välis-
tegelaselt, veidi värvi teiselt, kuid siiski tek-
ivad ikka ja jälle praod meie hoones, mis
me loonud.

Kas olete kunagi jäänud seisatama, et
mõtelda, mis põhjustab pragunemise? Kui-
das on meie vundamendiga? Kas teie pole
kunagi mõtelnud, et tarvis on ainult veidi
kaevata vundamendi äärest ja siis näeme
kohet, mis sunnib meie ehitust minema loo-
dist välja.

Elementaarkindlustuse alused

Dr. jur. Curt Rommel (Bern).

Elementaarkindlustus koosneb veel praegu üksikuist laialipaisatud kindlustusaladest, mil näib olevat tihti väga vähe puutepunkte (ehitiste tormikahjude kindlustus, kultuuride rahekindlustus). Siiski on olemas teatud põhijooned, mis valitsevad elementaarkindlustuses ja annavad neile erilise värvingu. Püüan allpool elementaarkahjukindlustuse olemust valgustada ja näidata, millises suunas ta areneb.

I. Elementaarkahjukindlustuse mõiste.

A. Elementaarkahjudeks nimetame kahjusid, mis tekivad loodusjõudude läbi looduse mõjul.

Kitsamas mõttes on elementaarkahjud need, mida põhjustavad loodusjõud, kusjuures kahjud tekivad mehaaniliselt ja äkki. Siia kuuluvad veekahjud: suurveed, uputused, tormilainetused; kivide liikumised: maapinna libisemised, kaljude veeremised mägedest, maaväringud, tulemägede pursked, meteoroidide kukkumised; tormid: rajud, tsükloonid, äike, rahesajud, lumetuisud; laviinid: jää-, tolmu- ja lumelaviinid; lumekahjud.

Laiemas mõttes on elementaarkahjudeks lihtsalt kahjud loodusnähtuste tagajärjel, peale eelpoolnimetatute veel need, mis tekkinud ebasoodsate ilmiastikuolude tõttu, nagu põud, suured vihmajärgid, pakane jne. Need ähvardavad peamiselt kultuure, kusjuures kahju tekib harilikult füsioloogiliselt ja aegamisi. Laiemas mõttes käivad elementaarkahjude mõiste alla ka tulikahjud, kus kaht tekib keemiliselt.

B. Kahjuesemeks võivad olla kõik võimalikud majanduslikud varamad. Otstarbese mõttes jagatakse need kahjud viide gruppi, nimelt: hooned, vallasvara, kultuurid, kultuuripinnad; tehnilised ehitised.

Hoone mõiste seletab juba tulekindlustus; vallasvara mõiste samuti. Kultuuride all tuleb mõista iga liiki täimi: põllumajanduslikke kultuure, maakultuure, pöösaid, puud; metsanduslikke kultuure; aia- kultuure jne. Kultuuripinna all tuleb mõista maapinda, mis kannab, mis kasvatab kultuure. Tehniliste ehitiste all mõistetakse kõiki kõrg- ja madälehitisid, mida ei saa pidada hooneteks, nagu sillad, maanteed,

tunnelid, kanalisatsioonid, tammid, paisud, jõgede ja ojade kaldakaitsesid.

C. Kindlustus on täiuslikum kuju abist elementaarkahjude vastu. Kuna asjaomaste abistamisaktsioonid on rajatud helde-üdamlikkusele, mille tõttu pole õigust nõuda kahjude tasumist, siis annab kindlustus õigusliku kahjutasu nõude õiguse, mis on ostetud preemiade maksmisega.

II. Elementaarkahjude kindlustuse erilisi raskusi.

Peamiselt erakindlustajate ringkonnast kuulub tihti häáli, et elementaarkahjude kindlustamine pole üldse läbiviidav, sest et puuduvad stabiilsed alused riskide arvutamiseks. Peale selle olevat nõue elementaarkahjude kindlustuse järele väga väike. Tarvidust selle järele tunnevad ainult need varade omanikud, kel saavad sagedasti rasked katsumised osaks. Ka võivad elementaarkindlustused tuua massiliselt kohutavaid kahjusid.

Neid mõtteid on peetud aastakümneid arvustamatult tõena. Kuid tõeliselt on nad ainult piiratud õiged. Kindlustustehnika tunneb tänapäev küllalt abinõusid, kuidas neid raskusi pehmendada, kui mitte täiesti kõrvaldada. Üksikasjaliselt on maksvad järgmised tõsiasjad:

A. Pole statistilisi aluseid elementaarkahjude kindlustamiseks, kuid neid võib piiratud määral luua.

1. Ühelgi kindlustusharul pole olnud tarjamisel kasutada statistilisi aluseid. Ka õnnetus- ja tulekindlustus on alustanud oma tegevust. Alul hinnati riski vabalt, nii hästi kui võidi, ja hakati teatud ettevaatusega määrama tariife. Praktika löi aja- jõuksul täpsa kahjustatistika. Nüüd oleme püüdnud siin juba nii kaugele, et võime tulekindlustuse alal üksikute objektide ehitus-, kasutusviisi jne. järgi määrata oma erisugused preemiad. See on maksev ka elementaarkahjude kindlustuse suhtes. Täpsa statistika annavad meile alles kogemused.

2. Puuduvat statistilist materjali võime piiratud viisil muretseda. Kui kultuurriikides, nagu näiteks Saksas, Hollandis, Norras, Rootsis, Itaalias jne., elementaar-

kahjude puhul üldkorjandusi toime pannakse, et kannatanuid abistada, siis tulevad kahjud muidugi hindamiseks. Sest et ainult kahjude hindamise abil on võimalik, et kogutud annetusi õiglaselt jagada. Sellest järgneb, et kõigi katastroofide, nagu suuremate uputuste, maaväringute, tormide jne. kohta peavad olema arvilised ametlikud andmed, mis võivad saada statistika aluseks. Sellele lisandub veel, et suuremate looduslike katastroofide, nagu San-Franzisco 1906. a. maaväringu, Messina hukkamise 1908. a. ja 1923. a. Yokohama maaväringu kõrval ka kohalikud, väiksemad katastroofid hindamist leiavad.

Nii on Helveetsia kantonite ametlike dokumentide uurimisel koostatud väärtuslik statistika, mis pole küll täielik, kuid võimaldab siiski heita teatud pilku, kui palju elementaarkahjusid loodusõnnetused võivad tekitada. Ka Norras on 1919. a. koostatud põhjalik kahjudestatistika elementaarkahjude üle 1907.—1917. a. Et ülevaatliku statistika valmistamisel suur hulk väikseid kahjusid välja langeb, on arusaadav. Kuid ka neid tuleb ettevaatliku kaalutluse juures arvesse võtta.

B. Elementaarkahjude kindlustamise nõue on ohtude ja alade järgi väga mitmesugune; see on üldiselt piiratud, kuid seda võib siiski kunstlikult suurendada.

Iga kindlustuse läbiviimiseks on väga tähtis nõue selle järele. Kuna nõue tulekindlustuse järele on üldine, on see elementaarkahjude suhtes väga piiratud. Selle nõude tekkimisele on suureks takistuseks vabatahtlikud korjandused ja annetused suuremate katastroofide puhul. Need on seda rikkalikumad, mida parem on maa rahanduslik seisukord ja mida haruldasemad on suured katastroofid ning mida kõvemini lüüakse trummi annetuste ja toetuste kogumiseks. Üksikuid juhtumeil on annetused isegi tõelised kahjused ületanud (tsükloon 10. aug. 1925. a. Goldestandis, Hollandis; äikesetorm 12. juunil 1926. a. Juras, Helveetsias jne.). Suurte toetuste tõttu soodustatakse kannatajaid ja ühes sellega vähendatakse ka nõuet kindlustuse järele. Kes soovib veel kindlustada kui teatakse, et küll õnnetuse puhul kõik kahjud rikkalikult tasutakse!

1. Kindlustusnõuet määravad ära kaks asjaolu: kahjude sagedus ühelt poolt ja nende ruumiline ulatus teiselt poolt.

a) Kindlustusnõue teatud elementaarohtu vastu puudub, kus vastavad elementaarkatastroofid juhtuvad pikkade ajavahemike järele. Nii ei aita Baaseli maaväring 1356. a. ega Plursi mäevarisemine 1618. a. või suure meteoori kukkumine 30. juunil 1908. a. kaasa, et vastavate kohtade elanikud hakkaksid tundma tarvidust end kindlustada selliste ohtude vastu.

b) Kindlustusnõue teatud elementaarohtu vastu on alati piiratud, kui oht oma erilise laadi tõttu mõjub ainult ruumiliselt piiratud maa-alal. See on peamiselt maksev vulkaaniliste purskete, mägede ja kaljude veeremiste ja laviinide suhtes, mille mõjupiirkond on tavaliselt kaunis kitsas. Kuna soovitakse ohuvöös kindlustust, siis ei tule sama kõrval, mis sellest väljaspool asub, selle järele vähematki tarvidust.

c) Kindlustusnõue teatud ohu vastu kasvab kahjude sagedusega. Siis on alati suurtest kahjudest värsked muljed. Kuna Jaapanis on maaväringud väga sagedased nähtused, siis on seal nõue maaväringute vastu kindlustamiseks. Sagedased uputusohud Ühendriikides on tekitanud uputuskindlustuse. Samuti tuntakse paljudes maades suurt tarvidust rahe- ja tormikindlustuse järele. Pole juhus, et rahe- ja tormikindlustus on esimesed elementaarkindlustused, mis on leidnud suuremat levikut.

2. Nõuet võib kindlustustehniliste abinõudega kunstlikult tõsta. Kuna tarvidus kindlustada teatud elementaarohtu vastu, siis näeb kindlustaja sagedasti, et seda on tarvis suurendada. Selleks võetakse tarvitusele järgmised abinõud:

a) Mitu elementaarohtu liidetakse üheks kindlustuseks: liidetud elementaarkindlustuseks. Kuna korruga on võimalik end kindlustada terve rea ohtude vastu, siis tekib varade omanikul soov saada sellist kindlustust. Kui just ei ähvarda uputus, võib teha suuri kahjusid kas rahe või torm.

b) Kindlustusvõtjate arvu suurendamiseks elementaarkahjude kindlustuse alal on elementaarkahjude-kindlustamise toetamine. Selle tõttu muutuvad preemiad odavamaks, mis aitab omakorda kaasa kindlustusvõtjate arvu suurendamisele. Sarnast toetust võib näha Helveetsias ja Bayeris. Nii toetas Bayeris riik 1926.—1931. a. oma summadega rahekindlustust. Helveetsias on asi korraldatud jälle nii, et kanton ja liit maksavad preemiale omalt poolt teatud protsendid lisaks. Ka Prantsusmaal saab

rahekindlustusel teatud tingimustel riiklik toetus osaks.

c) Tõhusaid tulemusi võib anda aga sundkindlustus, kus peab oma sõna rääkima kaasa riik. Sundkindlustus on viidud riigi poolt läbi kantonite tulekindlustusasutiste poolt Helveetsias, Hamburgi tulekassas ja „Gostrahhi“ poolt Venes. Kuid sundkindlustus riiklike asutiste poolt saab võistlejaks erakindlustusele, nagu näit. rahekindlustus Ameerika Põhja- ja Lõuna-Dakotas. Üksikuil juhtumeil on sundkindlustuse läbi viinud ka eraseltsid. Nii on see vallasvara suhtes Aagrau kantonis ja rahekahju suhtes Baaseli kantonis (Helveetsias).

d) a—c tähendatud abinõusid võib aga üksteisega ühendada, nagu näitab seda tegelik elu. Nii on Helveetsias ja Hamburgis hoonete ja vallasvara kindlustus ühendatud ning see on sunduslik, kuna rahekindlustuse alal on jälle Helveetsia kantonites Waadtis ja Baaselis sundkindlustus ja kindlustuse toetamine ühendatud. „Gostrahh“ ühendab aga kõik ülaltoodud abinõud.

C. Tarvidus elementaarkahjude kindlustamise vastu on hüppeline ja sellepärast raskelt määratav. Kahjude katmine võib valmistada kindlustajatele suuri raskusi.

1. Tarviduste tasakaalustamine. Kuigi tarvidusele vaatamata ei tule elementaarkahjude kindlustusi palju ette, siis võivad nad valmistada kindlustajale suuri raskusi. Kuna tulekindlustuse alal on selle tarviduse ulatust ette näha, on seda elementaarkahjude kindlustuse alal raske ette näha. Tarvidus näitab suuri kõikumisi, ja seda isegi „normaalseil“ aastail Sellele lisanduvad lühemate või pikemate ajavahemikkude järele juhtuvad katastroofide kahjud, mille katmiseks ulatuvad keskmised aastasissetulekud.

Kuid ka selle vastu võib leida kindlustaja abinõusid.

Kuna kõikumised on seda suuremad, mida väiksem on kindlustuspiirkond, siis peab elementaarkahjude kindlustaja püüdma oma tegevuspiirkonda võimalikult suurendada. Kõige kasulik on ühendada mitu maa-ala, mis on meteoroloogiliselt ja geoloogiliselt üksteisest väga erinevad. Aga ka suurel maa-alal ei tohi kindlustaja riskide võtmisel ühes ja samas palju kindlustusi otsida. See ettevaatusabinõu on tulekindlustuse alal juba aastakümneid tun-

tud. Elementaarkahjude kindlustusel omab see aga erilise tähtsuse. Nii peavad Ühendriikide uputuskindlustajad hoolega silmas, et kindlustused oleks hästi üle maa jagatud. Selle tõttu on ka agentidel keelatud kindlustuslepinguid omapead sõlmida.

Kuna aga isegi suurel maa-alal ja geograafiliselt ning meteoroloogiliselt erinevais kindlustuspiirkondades võivad õnnetused siiski massiliseks kujuneda, tulevad veel kindlustustehnilised abinõud tarvitusele võtta. Tuleb leida erilisi k a t t e a b i n õ u s i d. Neid võib saada lisapreemiate määramise, tagavarakapitali kogumisega ja ka edasikindlustamise teel.

Kuna lisapreemiad on tulekindlustuse alal suuremalt osalt kadunud, siis püsivad need veel ikka elementaarkahjude kindlustamisel. Nii näeb Helveetsia rahekindlustus tarviduse korral koguni 100 prots. lisapreemiat. Taani tormikahjude kindlustus näeb ette kahekordset ja erandjuhtumitel koguni kolmekordset tariifipreemiat.

Erakordsete juhtumite vastu tarvitatakse peale selle veel tagavarakapitalide kogumist kõigil kindlustusaladel, kuid erakordne tähtsus on sel aga elementaarkahjude kindlustamisel. Siiski ei suuda vastavad kindlustajad siin väga palju teha, sest et elementaarkahjude kindlustamise turg on piiratud.

Erilise võimaluse pakub neile aga edasikindlustamine. Kuid puhast edasikindlustust elementaarkahjude kindlustuse alal on vähe. Edasikindlustuse võtja annab tihti talle jälle omi teisi edasikindlustusi tagasi. Nõnda jaotatakse riskid suurema osa kindlustajate vahel ära.

Kui kibedasti aga maksab kätte edasikindlustamise hooletussejätmine, näitab Helveetsia kindlustuseltsi „Paragrêle“ lugu, kes pidi raskete kahjude tagajärjel 1932. a. 57-aastase tegevuse järele likvideeruma.

2. Tarviduste piiramine. Seda võib saavutada otseselt ja kaudselt. Kuna kõik kahjude kindlustajad armastavad tarvidust kaudselt piirata, näit. kindlustatava objekti täpse kirjeldamisega, eriti ohtlikkude, nagu lõhkeainetetööstuste, kindlustamata jätmisega, tunneb elementaarkahjude kindlustaja siiski tarvidust otseselt piirata kahju-tasusumma piiramise kujul.

Viimane on aga kahe teraga mõök. See võib küll vähendada kindlustaja muresid kattesummade hankimisel, kuid teisest

Mida võib saavutada kindla tahtega

Kindel tahe on kindlustusalal tihti parem, kui suured kogemused ja laialised sidemed. Mida võib hea tahtmisega saavutada isegi võhik, selle kohta toob huvitava loo Ameerika kindlustusasjanduse ajakiri „The Insurance Salesman“. See lugu pakub meile mõndagi õpetlikku.

Ühel juuni päeval 1921. a. astus keegi noormees kindlustusselts Volunteer State Life Atlantic osakonna peaagendi kabinetti. „Sooviksin hakata tegutsema elukindlustusalal“, ütles ta. „Suurepärane“, vastas peagent. „Aga mida teate teie elukindlustusest? On's teil raha?“ Noormees vastas mõlemale küsimusele eitavalt.

„Siis peate kindlustusasjandust uurima vähemalt kolm nädalat,“ ütles talle peagent. „Kui on teil vanemad, siis paluge neilt raha, millest esialgul elaksite.“

Kuid noormees ei soovinud kirjutada vanemaile. Selle asemel palus ta peagenti, et see annaks talle tarvilised materjalid kätte, sest ta tahab teha proovi. Peagent täitis ta palve.

Kell 9 lahkus ta büroost ja läks üle tänava väiksesse puuvilja kauplusse, kus ta ostis 5-centilise päklikoogi. Äriomanikuks oli kreeklane ja noormees küsis temalt: „Kas on teil ema?“

„Muidugi.“

küljest vähendab see publikus tahtmist kindlustada. See teadmine on erakindlustajaid sundinud sagedasti sellest abinõust loobuma. Neid abinõusid võib leida aga riiklikes sundkindlustusametites, kus pole põhjust kartä, et pole nõudmist kindlustuse järele.

Piiramine sünnib kahel viisil:

a) Erandlik kahjusumma piiramine eriti raskete kahjude puhul. Siinjuures määratakse kindlaks kõrgeim kahjusumma, mille juures tehakse alandusi suuremate katastroofide või üksikute õnnetuste kokkukujumise puhul.

b) Kahjumma alalise muutmise teel. Iga kindlustatu peab võtma kindlaksmääratud protsentides üldkahjudest osa. See on ideaalne abinõu, et kaitsta kindlustajat igasuguste riskide vastu, kuid kindlustajale ei meeldi see loomulikult, sest et see kahjusummat vähendab. (Järgneb.)

„Kui teie sureksite täna, kas tahaksite, et ema päriks 1000 dollarit?“

Kreeklane vastas jaatavalt.

„Kas teate, kui maksate mulle iga aasta 42 dollarit, siis saab teie surma puhul ema 1000 dollarit?“

„Olen nõus“, vastas kreeklane.

Oli viimane kindlustuslepingule kirjutatud alla, ruttas noormees tagasi peaagendi juure. See naeratas ja ütles: „See on kena, aga miks ei võtnud te allkirja tindiga?“

Noormees laenas nüüd täitesulepea ja tuli tagasi tindiga kirjutatud allkirjaga. See poliis on veel praegugi jõus.

„Järgneval kolmekümne kahel päeval sain ma iga päev vähemalt ühest poliisist lahti,“ jutustab ta nüüd. „Kuid kolmekümnekolmandal ei läinud asi enam nii libedasti. Öhtul kell kuus kõlistasin naisele, et pole saanud veel midagi. Naine lubas söögi sooja hoida. Jooksin ringi kuni seitsmeni, kaheksani, üheksani, kuid ikka polnud mul õnne. Mõni minut peale kümne kõlistasin uuesti naisele ja palusin teda mind õhtusöögiks veel oodata. Ütlesin talle, et ei tule enne koju, kui olen saanud poliisist lahti.“

Ta läks nüüd võõrastemajja ja uuris külaste nimestikku. Keegi noor naine, kellega oli ta töötanud varemalt koos, juhtus olema seal. Ta läks tema tuppa.

„Mida soovite veel nii hilja?“ küsis naine.

„Tulin teid vaatama,“ oli agendi vastus. „Palun, et tuleksite minuga saali.“

„Mida soovite minult?“ küsis naine temalt saalis.

„Et kindlustaksite oma elu.“

„See on nii naljakas,“ naeris naine. „Aga ma võin tulla homme teie büroosse.“

„Ei“, vastas agent, „kui juba teete seda, siis täna.“ Arst sai kutsutud järele vaatamiseks võõrastemajja ja agent lahkus sealt allkirjutatud poliisiga veidi üle kella 11.“

„Kunagi pole mul elukindlustusesaamine nurjunud“, jutustab ta nüüd. Kui mul juhtub kaduma hea tahe või julgus, siis mõtlen alati oma esimestele kuudele. Selle vahejuhtumi järele sõlmisin kolme kuu jooksul iga päev ühe kindlustuslepingu.“

Kõik see sai saavutatud ilma rahata, vilumuse ja süsteemi puuduseta — kuid kindla tahtega.

Praegu on ta kindlustusseltsi State Mutueli peagent Atlantos.

Elukindlustuse poliis

ja selle tagasiostu väärtus

Küsimus, kuidas mõõta õieti poliisi tagasiostu väärtust, jääb püsima, kuni püsib tagasiost elukindlustuses üldse. Et poliisi tagasi ostetakse, polnud aga elukindlustuse algpäevil sugugi endastmõistetav asi, nagu tänapäev.

Veel 1857. a. leiame ühes *Helveetsia* elukindlustusasutises järgmise määruse:

„Kui kindlustatu enam preemiaid ei maksa, on kaotanud ta kõik õigused kindlustussummale ja samuti ka õigused juba sisse makstud summale. Leping loetakse tema poolt murtuks ja ka tühistatuks.“

Nõnda nähti siis preemiate mittemaksmises lepingumurdmist, millega kaotas kindlustatu igasugused nõudeõigused. Siiski nõudeõiguse kaotamine tuli ette ainult juhtumil, kui oli tegemist tõelise lepingumurdmisega, kui oli selles süüdi lepinguosaline-kindlustatu. Teatud tasu maksti ainult juhtumeil, kui kindlustatu suutis tõestada, et mittemaksmises pole süüdi ta ise, vaid see on tingitud pankrotist või varandusekaotusest.

Kui polnud aga tõestatud vaesestumist, langes kogu sisse makstud summa asutisele.

Muidugi ei mõeldud siis, et kindlustusselts nende summadega spekulereib. Hiljem seadis see asutis sisse juba tagasiostu võimalused viieaastase maksmise järele ja nimelt poole sisse maksumussumma, kuid 1866. a. saadik juba 75 prots. suuruses.

Ka *Ameerika* kindlustusajanduses tuli tagasiost võrdlemisi hilja. *New-York Life* oli küll juba 1859. a. seadnud sisse taganemiskahjutasu, kuid selle maksmine sündis seltsi poolt vabatahtlikult. Kindlustuslepingusse võeti aga punkt üle alles 1861. a. kindlustusseltsi kohustusena.

Inglismaal on tagasiost ka kaunis hilja tulnud. Nagu teada, võttis selle esimesena tarvitusele kindlustusselts *Unit* 1855. a. Eeskujulikud selles suhtes olid aga *Austraalia* vastastikkused kindlustusseltsid, kes võtsid juba 1869. a. kindlustuslepinguisse poliisi tagasiostu tingimused. Üks *Uus-Merimaa* kindlustusselts oli 1875. a. valmis poliise tagasi ostma juba kindlustuslepingu aastase jõusolemise järele.

19. sajandi viimasel veerandil sai mõõdukas tagasiost teatud aastate järele kõigis mais võimaldatud, kuigi tingimused on

Elupudemeid

K. Niilus.

Omavalitsusel sattusin kord ühte värvimis- ja riidetrükkimisvabrikusse, kus peremeheks-omanikuks rikas lihtsameelne harimata vene-lane. Vabrikus tegid värvimis- ja trükkimistöid sakslased meistrite, keemikute, trükkijatena juhtisid ja kes niipalju vene keelt mõistsid, et oma abilisid, mustatöölisid, — svinja, tšortvosmi ja veel teiste kolmekordsete vene sõimuseadega sõimata oskasid ning kui sellest veel vähe oli, siis oma verflucht, donnerwetter ja muud vänged juurde lisasid, mille tõttu töölisel neid „tara, tara“ nimetasid.

Sealne meie esindaja, keegi *Vassiljev* palus peakontorit, et kedagi saadetaks, kes nende „tara, tara“ keelt oskaks. Need teenivad head raha ja võiks katsuda nendele elukindlustusi teha. Mind kui noorem ametnikku käsutati kohale.

Esimesel pealelõunal, kui välja läksime, tegime kolm kindlustust, teisel päeval juba neli — asjal näis olevat edu.

Kolmandal päeval vabriku territooriumile

minnes kohtusime habemega keskealise vene mehega siidsärgis ja raskest sinisest kalevist kuues.

— Sina, kuhu *Pjotr Vassiljev* itš?

— *Kallis Larion Kusmitš*, — ikka sinu majadesse, sinu katuste alla, kuhu siis mujale. — Oi, oi, sul on neid katuseid palju!

— Kas minu juurde?

— Mis nüüd sinu juurde, *Larion Kusmitš*, — vabriku masinad, värvid on kindlustatud, Jumal tänatud.

— Nu ladna, — aga kuhu siis?

— Tahtsime siin selle baaringa sinu taratarasid ära kindlustada, tegime juba mitmele ära, nüüd läheme võtame ka teised üle.

— Kuidas? — Sina käisid neid kindlustamas. — Kas käisid?

— Tõe poolest käisin, *Larion Kusmitš*!

— Neid kuradeid, kindlustajaid, on käinud — aga mina olen nad kuradipojad kõik välja visanud, — aga keda olete siis kindlustanud, tahaksin teada?

Läksime kontorisse, mille sisustus, töölaudade ja personaali näol, kus hulk ametnikke raamatute kallal küürutasid ja kirjutusmasi-

üksikuis mais erinevad. Massachusettsi osariik (Ühendriikides) läks koguni nii kaugele, et tegi tagasiostu koguni seaduslikult kohuseks. Esialgul leidis see aga vähe järeleaimajaid. Suuremalt osalt nõustusid seltsid vabatahtlikult preemiamaksmise järele maksma teatud summat.

Kuidas on lood praegu tagasiostu võimastustega üksikuis mais, selle kohta allpool lühike ülevaade.

Saksamaal pandi 1908. a. maksma kindlustuslepingute seadus, mis näeb ette tagasiostu vähemalt 3 a. pärast peale lepingu sõlmimist, kui on kogu selle aja jooksul makstud preemiaid. Sealjuures on kindlustajal õigus teha makstud summast mahaarvamisi mõõdukal viisil.

Helveetsias on tagasiostu õigus reguleeritud 1908. a. Liidu kindlustuslepingu seadusega. Ka seal on tagasiost võimalik alles siis, kui preemia on 3 a. jooksul makstud, kusjuures tagasiostu tingimused tulevad kindlustustingimustesse üles võtta.

Ka Austria kindlustuslepingute seadus eeldab, et tagasiost võib sündida, kui preemiaid on makstud vähemalt 3 aastat. Tagasiostu normaalsuuruseks on 60 prots. sissemakstud summast, kui see ei tõuse mitte üle 35 prots. kindlustussummast. Ületab see selle piiri, siis suureneb tagasiostu summa vastavalt.

Samasuguse korra on pannud maksma ka Tšehhoslovakkia 1934. a. kindlustuslepingute seadus.

Poolas pandi 1928. a. maksma endisel Vene riigi maa-alal (end. Austria ja Saksa maa-alal on maksvad Austria ja Saksa kindlustusseadused) ajutine korraldus. See ajutine korraldus nõuab tagasiostu, kui on makstud preemiaid vähemalt kolm aastat.

Türgis puudutab tagasiostu õigusi 1926. a. kaubandusseadus. Ka siin on eelduseks kolmeaastane preemiate maksmine. Tagasiostu väärtuse aluseks tuleb aga võtta kaks kolmandikku preemiasummast, millest arvatakse maha veel 1 prots. ärikulusid. See tingimus pole aga kategooriline, vaid selle juures võib veel tingida.

Rumeenia 1930. a. kindlustusseaduse järgi tuleb 3-aastase preemiate maksmise järele anda tagasiostu puhul 75 prots. sissemakstud summast. Kuidas aga tagasiost sünnib, selle tingimused peavad olema poliisil ära tähendatud. Kõrvalekaldumised pole lubatud.

Hiina 1929. a. kindlustuslepingute seadus kirjutab ette, et tuleb maksta tagasi vähemalt 75 prots. ja seda siis, kui preemiaid on makstud kolm aastat. Kõrvalekaldumised sellest seadusest pole lubatud.

Venezuela 1929. a. kaubandusseadus nõuab kahe kolmandiku preemiasumma ta-

naid klõbistasid, tuletas meelde suuremat ja moodsamat Peterburgi kontorit. Kabinettki oma magavate nahktoolidega andis ilusa mulje, millele suureks kontrastiks oli ühes nurgas lihtne raudvoodi, mis oli kaetud tavalise sõduritekiaga ja mille peal tubli tamme malakas — dubina — lebas.

— Nastja, kolm klaasi teed! Härrad, kas sidruni või õunaga, kuidas soovite?

Rüüpasime teed ja minu pilgu lihtsal voodil peatudes märkas peremees minu uudishimu.

— Vaatate voodit nurgas. Mitte midagi iseäralikku. Lihtne voodike, eht-vene mehel puhata. — Aga dubiina, ehk tamme malakas — paindub ja tüma, kas pole tõsi?

— Mõistagi, kui sellega ühe saad, siis teist ei taha, — arvas minu Vassiljev.

— Vaat, minu isa oli selle vana vabriku ehituse alustaja. Lõunatas teises toas ja siin ta puhkas. Dubiinat kandis isa alati kaasas, kodus kui ka Peterburgis. Sellega sai igaüks, kes vastu ajas, sellega olen ka mina mitu korda saanud, veel meheeaiki, nii et selg sinine. Sellega saatis mind majast välja, kui Moskva õppima läksin, 18 aastat turjal. Vaat, selle-

pärast holangi seda tammemalakat kui isa mälestust.

— Nuka, näidake teie, moladoi haarin, teie ka vist üks tara-tara, aga nitševoo, räägite õiget vene keelt. Aga minu koerapojad, sakslased, head töölisel, ei õpi ega õpi vene keelt.

— Näidake siis, keda või mida minu majas kindlustanud olete?

Paha aimamata võtsin seitse saksakeelset ettepanekut välja, asetades tema ette ja teades, et tema neid lugeda ei oska ning valmistasin nende ettelugemisele.

Järsku haaras Larion Kusmitš ettepanekute-paki, lõhkus neljaks ja kui tahtsin tükke oma kätte haarata, lendasid need laua all asetsevasse paberikorvi.

— Vaata, niiviisi! Näitan, et majas on peremese!

Olin imestusest ja inimese häbematususest tumm, kui minu Vassiljev tema käest aru pärima, küsima hakkas, viskas käega ja väljus kabinetist.

Vahtisime tummalt teineteisele otsa ja väljusime sama teed.

Koju jõudnult mele ei suutnud küllalt imes-

Deposiitidekindlustus Ühendriikides

Deposiitidekindlustus on meile võõras, kuid selle eest võtab ta välismaail järjest laiemu ulatuse, eeskätt aga Ameerikas, mida tuleb pidada deposiitidekindlustuse sünnimaaks. Sellepoolet pole mitte huvituseta vaadelda, kuidas on seal see kindlustusharu korraldatud.

gasimaksmist. Teistes Lõuna-Ameerika riikides puuduvad seaduslikud korraldused tagasiostu suhtes.

Rrootsi 1927. a. kindlustuslepingute seadus mainib mitmel korral tagasiostu, kuid selle korraldamiseks ei anna ta mingisuguseid juhiseid. Nõnda siis võivad kindlustusseltsid toimida täiesti omaenda äranägemise järgi.

Mis puutub Inglismaasse, siis ei tunne see tagasiostu korraldamist seadustega. Kuna aga inglastele ei meeldi üldiselt seaduste poolt ette tõmmatud piirid, siis pole selles midagi imestamisväärsset. Inglise elukindlustusseltsid peavad ainult andma Board of Trade'ile teatud andmed oma äritegevuse üle. Ühtlasi peavad nad sellele andma ka minimaal tagasiostuväärtused ja alused, mille põhjal on nad need arvestanud. Kuid tagasiostu sündi see korraldus ette ei näe.

tuda mehe häbematus üle: — nii lahke, vastutulelik, pakub teed ja seletab oma isa ja muud, — korruga muutub brutaalseks, vihaseks, lõhub võõrad dokumendid — kas ei ole hull!

Kohalik urjadnik tuli meile ja kui Vassiljeviga Larion Kusmitši vempusid arutama hakkasid, ei jõutud küllalt imestuda, millega see mees valmis on saanud ja saab, teades ja suurustades, et raha eest saab kõik, raha maksab kõik kinni.

Nii ongi tema õige sageli suuri summasid tasunud ja pärast naernud: maksin küll, aga kolkisin nii, et lõbu laialt oli!

Larion Kusmitši isa oli noorelt küla värvijana tööle hakanud ja sellega oma varandusele aluse pannud; pärast Neeva äärde värvimistökoja ehitanud, seda aasta-aastalt täiendanud, millest ka see plaanita majade rägastik. Töödega on alustatud esiti lihtselt ühevärvilist, siis käsitsi trükkima hakatud, mis aegamööda suurtööstuseks arenes ja teda miljonäriks muutis, mida poeg, kui ohjad kätte sai, kõigiti täiendanud. Koguni moodsa suure vabrikuhoone püstitanud.

Deposiitidekindlustus sai oma praeguse kuju 1935. a. *Banking Act*'i § 101. Selle seaduse järele on kõik *State Bank*'id (pangad, mis on asutatud 48 üksiku Ameerika osariikide õiguse) ja kõik *National Bank*'id (pangad, mis on asutatud USA liiduõiguse järele), kui nad kuuluvad *Federal Reserve System*'i, sunniviisil deposiitidekindlustuse liikmed. Nende kõrvale tulevad veel pangad, mis on varemalt kuulunud teatud kindlustusfondi või vabatahtliku astumisega saanud deposiitidekindlustuse liikmeks.

Pangad, mis on *Federal Reserve System*'i liikmed, ei või kindlustusest välja astuda. Teistel pankadel on aga väljaastumised ainult teatud vormilise küljega seotud. Pangad, mis ei pea seaduslikkudest määrustest kinni või ajavad äri ebatervete meetodite järele, heidetakse teatud eelduste järele liikmeskonnast välja. Kuna aga kindlustusselts võib teha väljaheitmise avalikult teatavaks, siis mõjub väljaastumine kui ka väljaheitmise rahaasutusele niivõrd kahjulikult, et sellele ei julge tegelikult keegi mõelda.

Deposiitidekindlustuse kandjaks on *Federal Deposit Insurance Corporation* — juriidiline isik, kes seisab tugevasti riigi mõju all. Teda juhib kolmeliikmeline direktoo-

Ent rühkimise ja töö kõrval oli Larion suur vembumees ja armastas igasuguseid karutükke. Nii olevat ta kord Peterburgis suure laia vankri peale, millel kolm hobust eest, restoranist suure tiibklaveri tõsta lasknud, pianisti mängima pannud, kutsarile ja mängijaile korkvestid selga asetanud, ise klaveril kamaarinskit tantsinud ja parkade-sillalt Neevasse kihutanud.

Kutsar kui ka mängijad olid korkvestidega varustatud, teadsid ka ennast hoida, kuna tema, Larion Kusmitš, pidi peaaegu oma elu kaotama. Pääsis ainult tänu restoraatorile, kes temale märkamata nõõri ümber keha sidunud oli, kuigi ta kukkus hobuste ja vankri vahele, siiski suure hädaga jõuti teda päästa, kuna hobused, vanker ja klaver uppisid.

Teinekord on Neeva-laeval esimeses klassis kõigil noorematel naistel undrukud seljast lasknud puruks rebida ja pärast igatühele 1000 rubla lepitusraha maksnud. Ta oli veel hullemaid tempusid teinud. See oli sellepärast väike häbematus, mis ta meilegi tega, — mõni paber, kuigi dokument ja võõra oma, puruks rebida, ilma vabandamata minema joosta. See

rium, kuhu kuulub ka *Comptroller of the Currency*. Juhatusliikmed määrab valitsus ja see peab kongressile esitama iga aasta aruande oma tegevusest. Tegevuskapitali annab osalt riik, osalt *Federal Reserve*'i pangad.

Kindlustatakse iga hoiust kuni 5000 dollarini. Kindlustuskaitse eest maksab iga pank *Deposit Insurance Corporation*'ile iga hoiuse pealt $\frac{1}{10}\%$. Preemiade arvutamiseks on kindlustatud pangad kohustatud kindlad andmed ja aruanded oma hoiuste suhtes esitama.

Deposiitide kindlustus sunnib pankasid võtma vastu väga valju kontrolli. Deposiitidekindlustuse kontrollööridel on väga laialdased õigused. Kui tarvis võivad nad pankades toimetada isegi vande all ülekuulamise.

Näitab kontrollimine, et pank ei suuda enam hoiuste omanikke rahuldada, siis suletakse ta ja määratakse konkursivalitseja. Selle järele algab panga likvideerimine. Mis teha hoiustega? Siin on konkursivalitsejal kaks võimalust:

1) Ta võib asutada uue panga.

2) Ta võib hoiused viia üle teise kindlustatud panka.

Mõlemil juhtumil on hoiuste omanikel võimalus jätta oma raha kas uude asutisse või seda jälle välja võtta.

Deposiitide kindlustus avaldab Ameerika

publikule suurt mõju panga valiku suhtes, sest on loomulik, et püütakse viia oma summad sinna hoiule, kus need on kindlustatud.

Milline praktiline ja majanduslik tähtsus on deposiitidekindlustusel panganduses, seda näitab kujukalt *Federal Deposit Insurance Corporation*'i 1935/36. a. aruanne.

Kuni 23. aug. 1936. a. suleti järelvalve võimude poolt 36 kindlustatud panka 9.059.000 dollariga. Kõigile neile pankadele nimetati konkursivalitsejad. Hoiustest oli 7.051.000 dollarit, s. o. 77,8% täiesti kindlustatud. Nad said kas rahuldatud või kindlustusega kaetud. 1. jaan. 1934. a. kuni 30. juunini 1936. a. sai 61 panka, mille hoiussummad tõusid 14.635.000 dollarile, suletud. Avati uus kindlustatud pank 85.000-dollarilise hoiusummaga. 12.161.000 dollarit = 83,6% olid kindlustatud ja said kas välja maksetud või teistesse kindlustatud pankadesse üle viidud. Suletud pankade 66.035 hoiuste arvust polnud ainult 305, s. o. $\frac{1}{2}\%$ täielikult kindlustatud. Üle 5000-dollarilise hoiused, mis polnud kindlustusega kaetud ega saanud ka rahuldatud, moodustasid 2.389.00-dollarilise kapitali ehk 16,4% kogu hoiusummadest.

Nagu sellest aruandest näha, garanteerib deposiitidekindlustus täiesti, et väiksemail hoiuste omanikel pole pankade pankrotti mineku puhul midagi karta.

oli tema juures väike asi ja veel õnn, et meid välja visata ei lasknud.

*

Otsustasime kohe järgmine päev külastada teda.

Teine päev õue ilmudes nägi meid läbi lahise akna.

— Vaat, vaat mu tara, tara, tulge ka sisse klaas teed jooma! Kas eile oli kahju?

Kabinetis istudes algasin kohe kavalusega, et ei olnud au direktori ja peremehega tutvumeda varemalt ja läksime tööle oma loaga.

— Direktor — a nüüd teadsite?

— Muidugi — saime ju eile tuttavaks, kasutasime teie lahkust.

— Jah, aga ka täna palun juua klaas teed! Daša, kas sa, lehmälaps ei näe, et võõrad tulid!

— Kus on kringlid, konjak, sidrun, peen suhkur „nikolaška“ tegemiseks?

— Vaata, sina nemets, sakslane, kindlustusest ära sa minu majas räägi! Vaat mina, nii eht-vene moodi! (Näitas kae ja jalaga, mis pidi tähendama, et viskab välja.)

— Koguni keegi pagana usklik juut käis siin, lasin ta kinni võtta, määrisin pea pühit-

setud õliga. Nuttis saatanapoeg. Kui siis valla pääsis, jooksis, jooksis ja pühkis pää... Ha-ha-ha! Ma õpetasin teda kindlustusi tegema.

Nii vadistas omist seiklusist Larion Kusmitš, juues teed ja pakkudes teed konjakiga, mis igavaks ja tüütavaks kippus minema. Tahtsin midagi vahele ütelda, aga ei saanud sõnale ja hakkasin silmitsema kabineti sisustust, iseäranis nurgasseisvat vana voodit ühes tammemalakaga.

— Mis sa seda vana voodit nii silmitsed, kas meeldib?

— Jah, iseäranis seetõttu, et teie oma isa austate ja tema mälestust kalliks peate. Vaadake kus aus ja kasvatatud poeg!

— Ja-jah, on voodi, — sääl on olnud palju head — oi, oi! Minu kadunud isake, olgu taevas temale ruumi, no oli küll vana, kui juba mäletama hakkan, aga oli suur naistekütt. Kõik vabriku naised, tüdrukud, enne kui ametisse võttis, vaatas siin üle, kas on terved... Ha-ha-ha, kurat, oli vana selle peale agar! Kes sõna ei kuulnud, sai selle malakaga, kes nutma või koguni perutama hakkas, uksest

Kindlustusmehe keel

Ka pisiasjad omavad mõnikord tähtsust, sest kogu hankemehe töö koosneb pisiasjade lülistikust. Igaüks on pannud tähele, et mõnigi toiming ebaõnnestub selle tõttu, et on unustatud mõni pisi asi. Analüüsidest mõndagi tulemusteta käiku, jõuate hiljem selgusele, et tegite vaid väikese vea, patustasite mõne hoopis väheolulises — ent see saigi saatuslikuks.

Allpool tahaksin hankemeeste tähelepanu juhtida mõningaile keelelistele väärtetele, mis levinenud kindlustusmeeste peres ja mis kahjustavalt mõjub kindlustustöö arengule. Asja selguse mõttes lahutaksin selle küsimuse kahte ossa: keeleküsimus töö ja kodune või omavaheline keel.

Mis puutub kindlustusmeeste väljendusse hanketööl, siis siin toimub patustamisi vähem. Tegutsedes võõras seltskonnas püüab igaüks panna välja oma parima, vastavalt muidugi enda võimetele ja oskusele. Selgitustöö toimub üldiselt korrektse väljenduste piirides, kuigi on märgata mõnel juhul väärtusi ja komistusi, siiski toimub see üldiselt korrektselt.

Ent mis puutub hankemeeste kodusesse ja omavahelisse kõnelusse, siis on

märgata kaldumist nn. „kindlustusmehe žargooni“, mis oma tööd ei lase paista sageli küllalt soliidses valguses. Tarvitatakse kõneluses keelendeid ja väljendusi, mis kaugeltki pole kooskõlas kindlustustöö tähtsuse ja suurusega. On otse piinlikult jahmatamapanev, kui kindlustusmees kõneledes omast tööst, tarvitab väljendeid: „läks pitsi“, „hakkas õnge“, „tõmbasin liistule“, „rääkisin ikkagi augu pähe“, „võtsin otsa“, „sain kaela sokutada“ jne. Need graadepoisilikud väljendused on esiteks väga labased ja näitavad oma töö alahindamist, mille tõttu nad pole sobivad ka ainult omavaheliseks kõnelusteks. Kuid need toovad endaga kaasa kahjuliku varju ka kogu kindlustustööle.

Ei ole ju kõik „omavahelised“ kõnelused alati omade vahelised, vaid mõnelgi puhul on hulgas ka teisi tuttavaid, kas või juhuslike pealtkuulajaina. Sellest jätkub, et neid väljendusi edasi kanda, millest pika peale kujuneb kogu seltskonna arvamine kindlustustegevuse kohta. Ei ole sugugi põhjust pahandamiseks, kui teile hiljem mõni kindlustushuviline vastab. „Ei mina endale lase auku pähe rääkida“. See on kindlustusmeeste oma kõneluste vastu-

välja — siis ära näita oma nägu enam vabriku lähedal.

— Kas teil arst töölisi läbi ei vaadanud?

— Olete teie küll noor ja rumal! Arst vaatab kõhuvalu või kas mõni kont ära on väänatud, aga minu badka vaatas ennegi plikasid, saate aru? — Selle dubiinaga said, ütlen mina, paljud, sain ka mina kasvatuse ja sellest olen ka mina omaette mees.

— Mida siis teie, Larion Kusmitš, mõlete oma lastele järele jätta iseäralikuks mälestuseks?

— Ei tea veel, aga vabriku ja raha, mis muud. Minul neid kutsikaid, jumal tänatud, kolm tükki.

— Nii siis, kolm poega?

— Nii-nii, kolm kutsikapoega. On kelmustükke täis nagu kutsikad.

— Mis oleks, kui oma poegadele ühe elukindlustuspoliisi jätaksite?

— Mis elukindlustust? Tänan, minu elu on taevas kindlustatud!

— Vaadake, isa kadunu, õnnis, jättis teile vana voodi ja tammemalaka, mis teile eluaeg nii armas ja kallis, mis on, kui teeksite ühe

elukindlustuspoliisi oma lastele või, kui jumal tervist annab, saate kahekümne aasta pärast ise kätte.

— Minul enesel raha küllalt ja kahekümne aasta pärast saab veel enam olema!

— No nii, siis eriliseks kingiks poistele, kui mitte muuks, siis neile pulmarahaks, kingiks. Vaadake, makske iga aasta väike summa, nii kasvab ja...

— Aga kui mina homme kärvan?

— Siis saavad lapsed ülehomme selle raha. Vaadake, siin on öeldud selle lepingu või selle poliisi pääl, palun lugege!...

— Loe ette minule, sa oled noorem.

Lugesin ja võtsin ettepaneku välja. Ütlesin, et asi on lihtne — paar küsimust ja valmis. Arst vaatab ja...

— Arst ka veel, mistarvis? Olen nagu näete terve, võtan napsu, kust see haigus võib tulla? Kas näete, kõik neil valmis tehtud kodus, muud kui paar kriipsu ja valmis.

— Vaadake, teie isa mälestus on voodi ja kepp, aga oma poegadele...

— No kritselda sinna siis midagi.

Mõtteid tööks

Tahab agent olla edukas peab ta tõusma varakult ja võtma pähe kindla mõtte, et saab kindlustuse. Edukas agent peab olema alati heas meeolus ja meeldiva isiksusega. Kui astub kuhugi sisse, peab tervitama rõõmsalt ja tegema mõne meeldiva märkuse. Kui teda palutakse tagasi tulla, peab ta tegema kindlaks aja, mil külastab jälle. Pidades oma aega silmas, võib ta vältida asjatuid külastusi ja kindlustushuviline vastab ta koputamisele rahaga näpus.

kaja, mis leidnud pinna seltskonnas. Kuidas metsa hõikad — nii ka vastu kajab!

Et vältida selliste väärvaadete levimist ja kindlustöö kahjustamist, tuleb hanke-mehel valvata, et ta väljendused ka omavahelistes kõnelustes oleksid korrektsed. Mees, kes ise austab oma tööd ja väljendub sellest lugupidavalt, leiab et ka tema tööd koheldakse samase tõsidusega. Kui aga kahtlaste kõneluste kaudu ise heidetakse sellele varju, siis pole põhjust kurgustada, kui teised sama mentaliteeti jägavad.

Kindlustustöö pälvib suure ja tähtsa koha meie rahvamajanduses, mispärast ei tohiks hankemehed ise oma kergemeelsete väljendustes seda maha kiskuda. Kindlustusmehe keel olgu asjalik ja korrektned kui ta kõneleb oma tööst.

J. K.

Et saavutada alati paremaid resultate, tuleb näidata poliisiomanikule, et olete alati temast huvitatud. Tarvis on anda taktiliselt mõista, et preemiamaksmine sünnib ainult ta enda huvides. Pidage poliisiomaniku nime alati meeles ja tundke teda alati, kui jälle näete.

*

On parem hoida poliisi jõus, kui lasta teda jõust välja langeda. Jõusolev poliis on rohkem väärt, kui kaks poliisi, mida loodate saada. Tehke poliisi omanikule selgeks, milline väärtuslik asi on kindlustusleping ja ta maksab alati õigel ajal preemiad.

*

Pidage aga oma töö juures alati silmas, et kliendid pole telliskivid, mis on alati ühesugused. Igale inimesele tuleb isemoodi läheneda. Tuleb uurida poliisiomanikkude ja kindlustushuviliste psühholoogilist külge.

*

Peaga töötamine on asi, mis annab jalge tööle mõju. Kasutades oma töö juures pead, saate viisaka vabandamise asemel raha. Poliisiomanikud maksavad preemiaid selle järele, kuidas nad hindavad, mida on nad kindlustanud.

*

Ei tarvitse kunagi karta küsida preemiat, isegi ka ette mitte. Mittemaksmise puhul on teie kaotus väiksem kui kindlustatul. Diplomaatlikult püüdke seda tõe kindlustatule ikka selgeks teha. Toimite teie nii, ei jää ka teie enda töövaev tulemuseta.

Kirjutasin nime, aadressi — ja kui vanadust küsisin, siis naeris.

— Vaat, ega mina vanatüdruk pole, kes vanadust salgab, vaat, siin — ja andis mulle oma passi.

Tuli summa küsimus, siis kirjutasin 3000 arvates, ega ta rohkem ei tee, ja sedagi nii naljaviluks, nähtavasti. Vaatas summat, naeratas:

— Mis on kolmtuhat minule?! Kui teha, siis teha, nagu minusugune tegema peab.

— Võin ka lehe ümber muuta ja summa kümnele tuhandele kirjutada, — vastasin, ise hirmu tundes tujuka venelase ees. Laseb kirjutada ja viimati teeb sulle häbi, viskab välja. Soovitasin: Teil kolm poega ja igapähele võrdne summa võiks ka olla siis 15.000 rubla. Ma kirjutatan kohe ümber.

— Mis ümber kirjutada? Mis viisteistkümmend tuhat?! Vaat, jätkake siin, — näidates sõrmega 3000-et, pista sinna juurde!

Vaatasin talle küsivalt otsa, kas tema ka teab, et kui 3000-dele null juurde lisada, tõuseb arv 30.000-eks. See oli siis juba suur summa ärimehel, mis siis veel provintsist võrsunud noorele inimesele, nagu seda olin mina.

— Kritselda, kritselda, tserknii — tserknii, ära vahi midagi!

Kui 30.000 täis, naeratas uuesti: Tead sa, kellega sul tegemist?

— Miks mitte, tean väga hästi. Vaat, nüüd on ometi mõistlik summa, igale pojale oma 10.000...

— Tserknii — tserknii, mis sa vahid nagu imelooma!

— Kas siis veel juurde panna soovite, — küsisin imestunult.

— Joo üks konjak, siis saad julgust!

Minu juures istuv kohalik esindaja Vassiljev küsis omalt poolt:

— Larion Kusmitš, kas tead palju sul 30.000 pealt maksta tuleb?

— Pole sinu asi, või sinust saatanapojast maksjat saab.

Käsi värises, ei olnud nii suuri summasid elukindlustuse alal veel kirjutatud, kirjutasin siiski veel nulli juurde ja summa tõusis 300.000-le. Ise arvasin, et sellest niikuinii midagi välja ei tule. Ent siiski küsisin veel paar küsimust vanemate, vendade, õdede kohta ja

Miks puudub enesekindlus?

Enesekindluse puudumist on tundnud kõik kindlustustegelased, kes on juba sellest takistusest üle pääsenud. Kui teie näete suurärimeest, ütlete endale: „See mees pole tundnud kunagi argust. Sooviksin, et omaksin ise sellise enesekindluse.“ Aga kui teie teaksite tõtt, siis näeksite, et aastaid tagasi on võidelnud ta sama pahega, enesekindluse puudusega.

Enesekindluse probleem pole mitte teie probleem üksinda. See on üldine probleem. Ja nagu teised on saanud sellest üle, nii saate ka teie.

Kas teate, mida tõeliselt kardate? Mitte inimesi, keda külastate! Teie ei karda neid üldse. Mida te tõeliselt kardate, on see, et teile esitatakse küsimusi, millele ei suuda vastata. Seatakse teile ette küsimus, mis jätab teid pigisse. Eks ole nii?

Kui teate, et pole ühtegi kindlustuskandidaati, kes võiks esitada teile küsimuse, millele te ei suuda vastata, kes oma vastuväidetega suudab teie suu kinni panna, siis teie ju ei karda?

See pole mitte kindlustuskandidaadi süü, et kardate teda. Ta kohtleb teid samuti

nagu kohtleksite iga teist ärimeest, kes tuleb teie juurde. Teie ei ütleks kohe „jah“ ega kirjutaks ettepanud dokumendile alla.

Teie asute end kaitsma. Teie esitate küsimusi, teie loodate teda viia segadusse. Või teie pärite sellepärast palju, et tahate saada rohkem teada sellest kaubast, mis teile pakutakse, enne kui seda ostate.

Teil pole tarvis mitte muretseda enesekindluse puudumise üle, vaid peate muretsema rohkem selle üle, et valmistaksite paremini ette oma ärilist kõnelust. Kui teil puudub kindlus, siis pole teie end küllalt ette valmistanud.

Ärge unustage, et kindlustuskandidaadil on vajalik elukindlustus, kõik argumendid kõnelevad teie kasuks.

Põhjused, miks ta ei taha elukindlustuspoliisi, pole pooltki nii kaaluvad kui see, miks pakute seda.

Kui kardate, paneb ta teie suu kinni. Ta ei või seda teha, kui teie oma ala tunnete põhjalikult. Ta võib oma vastuväidetega saada jagu oma naisest, oma perekonna liikmeist, aga ei mitte kunagi teist. Seda ärge unustage kunagi!

siis nihutasin aeglaselt ettepaneku tema ette allakirjutamiseks. Tema vaatas uurivalt teisele leheküljele, kas ka õieti on ikka kirjutatud rubla 300.000.—, võttis taskust oma pitseri, vajutas selle paberile ja kritseldas midagi arusaamatut sulega juurde ja lükkas rahulikult paberi minu ette.

— Minu allkirja ei oska ilma selle templita lugeda ükski kurat, ka ise mitte kui vähevintis olen.

Kui maksu, mis aastas umbes 17.000 rubla tuli, välja arvestasime, kõlistas oma pearaamatupidaja eestlase Treu ja käskis pangatšeki välja kirjutada. Arstliku läbivaatusega leppisime kokku, et kaks arsti teda laupäeval saunas läbi vaataksid.

Suurest rõõmusest ja üllatusest unustasin eilsed tehtud ja hävitatud kindlustused ja tahtsin Peterburgi tagasi tormata. Aga tema pidas meid kinni ja küsis, et kuis jääb siis nende Tara-Tara kindlustustega.

— tohiksime paluda, soovitav meile ju oleks, aga eile näed tegime vea — kui lubaksite...

— Kuidas? Mitte lubada? Mina käsin, mina nõuan. Nad peavad!

Samas käskis käskjalal vabrikust need sakslased paarikaupa kantseleisse kutsuda. Sisse astusid üks ümmarguse, punase näoga ja teine kõhn sakslane.

— No sina, nemetskaja morda, saksa sihverplaat, palju sul lapsi?

— Drei, Herr Prinzipal — kolm herra peremees — ja ise näidates kolme sõrme.

— Ja nüüd teed sina elukindlustuse ära 3000 rublale.

— Mina tegin, Herr Prinzipal, eile 1000 rublale, mida temale ümber tõlkisin.

— Vait, kuuled, sina teed 3000 peale, kas mõistad?

— Jawohl, Herr Larion Kuusmith!

— Mitte Larion Kuusmith, vaid räägi nagu ristiinimene, — Larion Kusmits!

— Jawohl, Herr Prinzipal!

— Nu, sina ärasasitud koerapea, skoljko u tebä etih štsenok — kui palju sinul neid kutsikaid?

Mehel oligi suur sasis juus, mille järgi teda hüütigi sasitud koerapääks. Ta vastas et kaks last.

— Sina pead kindlustuse tegema 2000 peale.

Kindlustusmehe naine

Kuidas suhtub agendi naine oma mehe töösse, on väga oluline kindlusausalal. Kui agent läheb peale halba tööpäeva koju, siis on ta harilikult valmis nurjumisi seletama, et agendiamet pole õige amet, millega võib teenida ülalpidamist. Tal on tunne, et keegi ei vaja kindlustust, et ta ülemused nõuavad temalt palju. Kui ta räägib oma muredest naisele, siis tunneb see talle loomulikult kaasa ja on nõus kõigi ta seletustega.

Tulemuseks on, et agent tunneb, et ta pole valinud endale õiget ametit ja selle tõttu kaob tal hoopis huvi oma töö vastu. Ta unustab aga sealjuures, et võib olla polnud ta küllalt energiline ja et homme on suur päev, mil võib minna kõik jälle hästi. Lõpuks viib see agendi nii kaugele, et ta lööb kindlustusele käega ja hakkab otsima endale uut tööala.

Et naise suhtumine mehe töösse mõjub väga tema töö tulemustele, on Ameerika kindlustusseltsi Prudentiali superintendent August Merkle juba aastaid tähele pannud ja teinud sellest omad järeldused. Nii kutsub ta aegajalt agentide naised enda juurde. Ta annab neile nõu, et kui mehed tulevad peale halba tööpäeva koju, siis ei maksa just olla nende vastu eriti kaastundlik ega hakata nendega koos halisema. Mui-

dugi naine võib nõustuda, et kogu maailm on mehe vastu, kuid sealjuures peab ta juhtima mehe tähelepanu asjaolule, et võimalusi on veel olemas ja mees ei pannud veel kõiki oma võimeid mängu. Halisemise asemel peab naine meest julgustama ja talle selgeks tegema, et ühe päeva ebaõnnestumine ei tähenda veel, et kogu nädal läheb niimoodi. Ta peab inspireerima oma meest nii, et see täie julguse ja enesekindlusega järgmisel hommikul jälle tööle tõttab.

Merkle usub ka, et naine võib leida vigu, mida mees oma töö juures teinud. Kui naine on märganud vigu, siis palub ta, et naine teeks nad talle teatavaks. Siis kutsub ta ise agendi kõrvale ja püüab oma seletustega aidata, et mehe tööind ei kaoks.

Merkle usub, et selle süsteemiga ei tee ta agentide naisi oma meeste salapolitseinikuks, vaid teeb neist tõelised abilised oma meestele. Ka mehed ise hindavad seda, sest et selle süsteema tarvituselevõtuga on hakanud nende käsi paremini käima.

Ameerika elukindlustuse uurimisbüroo juhataja dr. Reosis Likert ütleb: „Praktika ei tee täiuslikuks; see teeb inimese ainult automaadiks.“

Nähtavasti pole ka nii tähtis asi, kuidas praktiseerida, vaid mida praktiseerida.

— Mina ei saa, ei jõua kindlustust teha, ei jätku palgast.

— Mis ei jätku? Aga joomiseks jätkub! Na sinule, küll mina maksan. Vaat, kirjuta temale 2000 valmis ja siis käige kuradile!

Kaks uut tüüpi kutsuti kontori, üks jäme kui tõrs ja teine küll keskmine aga suure habemega.

— Nu, sina karupoeg, mis on sinu perega, palju sul neid põrsaid on?

— Herr Wirth, ich habe nur Kinder — minul on ainult lapsed.

— Palju neid sul siis on?

— Neli, härra peremees!

— Nu, siis kirjuta temale 4000!

— Mis see on, mis nelituhat — ich verstehe nicht — ma ei mõista. Saades küll vene keelest aru, aga vastata ei osanud ja et keegi temale ka kindlustusest rääkinud ei olnud, oli küsimus enam kui õiglase.

Rääkisin, seletasin elukindlustusest ja et paljud teinud on, siis oli mees nõus, kuid mitte nii suure summa peale.

Peremees raius oma 4000, mida esialgu kirja panin, aga pärast temaga lahendada lubasin.

— Nu, sina koerapoeg, suurhabe, palju sull lapsi?

— Ei mitte ühtegi, peremees!

— Vaat, sellepärast habe pikk, kui hobuse saba, aga mispärast sul lapsi ei ole?

— Seda teab jumal, mitte mina.

— Kuidas jumal, kas elad naisega koos?

— Jawohl, Herr Wirth!

— Ja lapsi ei ole, kuidas see võib olla?

— Ei tea, jumal vist ei taha, et lapsi saame.

— Siis saada naine siia, mina räägin, aga nüüd kirjuta temale 2000! Kutsuge need kaks naljakat „meierit“!

Ilmusid kaks uut sakslast, kes olid tööpoolest naljakate punetavate nägudega. Üks nimega Holzmeier ja teine Heermeier.

— Nu, sina vanakuradiema ristipoeg, kas sul peret on?

— Ei ole, härra peremees!

— Kuidas nii, kas naist ei ole?

— Ta on ja ei ole ka!

— Kuidas on ja ei ole ka? Sul on naine, nägin ise.

— No ja on, aga mitte seaduslik.

Kui elukindlustus oli kõlblusvastane

Elukindlustuse arengut takistas keskajal romaani riikides rooma õiguse põhimõte, et inimelu ei tohi kuidagi rahaväärtusega hinnata. Sellepärast leiame 1661. a. ilmunud *Guidon de la Mer*'is, mis sisaldab Roueni (Prantsusmaal) reisukindlustuse põhimõtteid, peatükk XVI järgmist:

I

Teistes maades, kus pole inimkeha vaba ja peetakse orjuses, on mitmesuguseid kombeid, et inimkeha ja -elu kindlustada, ükskõik kas vaba inimese või orja oma. Siin ei tohi see kõne alla tulla, sest et Prantsusmaal on inimesed vabad.

II

Olgu siin ainult loeteldud, mis tehakse neis mais tavaliselt nende poolt, kes võtavad ette pikemaid reise, nagu Itaalia rannikult, Konstantinoopolist, Aleksandriast või mõnest teisest kohast Vahemerel või Atlandi ookeanil, galeeride, türklaste fregattide või meriröövlite kartsusel, kes kauplevad kristlastega, keda nad

— Vaat, ma ütlen, sina va patuoinas, elad minu majas ja niisugust patuelu; pealegi juba aastaid — kas häbi ei ole?

— Häbi või mitte, on nii tulnud, elame niisamuti.

— Mina mõistan, kui mees on tüdinenud omast naisest ja vahel midagi värskeemat võtab, seda mõistan. Mõistlik mees peab seda ka tegema, aga mitte niisugust sigadust kui sina. Ma annan sulle kuu aega ja selle aja sees olgu see minu majast väljas ja seaduslik naine asemel.

— Mina võtan siis oma Minna ära!

— Võta kui tahad, aga ta olgu naiseks tehtud ja tuleval aastal peab laps olema, seda mina nõuan! — Kirjuta temale 2000 rubla!

— Ei. Mina mõtlen veel järele.

— Mina sul mõtlen! Naine ja laps ja 2000 rbl. kindlustus, kas mõistad?! Palka kuradi-poeg küll tahad... Käi tööle!

— Nu sina, vanakuradi sohilaps, kuidas sind kuradit nimetatakse?

— Holzmeier!

— Goltzmeier! Kuradi nimi! Ma ütlen, sa oled vanakuradi enese sohilaps, suur joodik ja kiskuja! Näed, kuidas sa välja näed: ei jõua ühest värvist välja pleekida, kui juba teises supled ja kõik oma joobnud peaga. Oleks sa mõni plika olnud, oleks sind naerda saanud, aga nüüd mees, mis sinust naerda. Aga muide, ükski värvisegaja töös sinu vastu ei saa.

(Järgneb.)

maalt ja merelt röövinud, mis on nende maade isandaid ja meistreid sundinud, kui nad selliseid reise ette võtavad, oma kaupmeeste, laevaomanikkude või teistega sõlmima lepinguid oma inimeste vabaksandmiseks juhtumil, kui nad satuvad vangis, mis on võimalik teha oma saatjaskonna inimeste suhtes.

III

Sel juhtumil paneb isand lunastusraha poliisi pea pealt; annab laeva nime, sihtsadamad ja peatused igas sadamas, ja kelle eest tuleb lunastusraha maksta. Kindlustaja on kohustatud 15. päeval peale selle, kui vangistamine on tehtud kindlaks, maksma lunastusraha, ilma et ootaks kahekuiise tähtaja möödumist ja ilma vormaalsuseta, nagu on seda laevapaberite, konnosomentide ja certapartiide järele vaatamine; jätkub küllalt, kui on vangistus tõestatud ja poliis ette näidatud.

IV

Palverändurid, kes lähevad Jeruusalemma pühale hauale või võtavad mõne muu pikema reisu ette, võivad endi lunastamiseks, mis nii ja nii palju maksab, kindlustada. Siinjuures märgitakse üles tema isik, nimi, eesnimi, maa, elukoht, vanus ja omadused, edasi märgitakse reisiaeg ja siht, kõige rohkem aga kolmeks aastaks, ilme et lubatakse vabandada haiguse või mõne muu takistusega.

V

Teiste rahvaste juures on võimalik ka teistlaadi kindlustus inimelu peale, ja nimelt juhuks, kui see sureb reisil. Kindlaksmääratud summa maksetakse pärijaile või võlausaldajale välja. Ka võlausaldajad võivad omi nõudmisi kindlustada, kui võlgnik reisib ühest kohast teise. Sama võivad teha ka need, kes saavad renti või pensioni selleks, et pensioni või renti maksetakse nende pärijaile edasi.

Need kõik on hukkamõistetavad lepingud, mis on heade kommete ja kavade vastased ning millega pannakse toime väga palju kelmusi ja pettusi. Sellepärast tuleb neid sundida ülaltoodud pruuks kaotama ja keelama, millised pole lubatud siin maal.

Neist „*Guidon de la Mer*il“ loeteldud halvatest kõlblusvastastest kommetest on kasvanud välja meie tänapäeva elukindlustus. Meie selles küll enam midagi kõlblusvastast ei näe. See näitab aga, kuidas muutuvad ajajooksul arusaamised. Tänapäev on elukindlustus vouru-seks, mitte aga paheks.

Välistegelaste arvu piiramisest

Knud Nyholm

Välistegelaste arvu piiramise küsimuses on Rootsis saavutatud kokkulepe ainult seltside vahel osaliselt. Nii sõlmiti selles küsimuses kokkulepe suurelukiindlustuse alal tegelevate seltsidega 26. veebruaril 1935. a. ja väikeelukiindlustuse alal töötavate seltsidega 1. juulil 1935. a. Need kokkulepped on mitmeti täielikumad, kui näiteks samasisulisel kokkulepped Norra elukiindlustuse seltside vahel, kuna Norra kokkulepped on 5 aastat Rootsi omadest vanemad, mil olukord polnud nii terav.

Vaadates lähemalt kokkulepet suurelukiindlustuse seltside vahel akvisiitorite arvu piiramise suhtes, tuleb tähendada, et akvisiitorite kärpimine kokkuleppe kohaselt peab olema läbiviidud hiljemalt 1. jaanuariks 1938. a., kusjuures ülemäärased esindajad kõrvaldatakse ametist järk-järgult, iga aasta kindlaks määratud murdosa ettenähtud normist.

Esimine kärpimine sündis enne 1. juulit 1936. a. ja B akvisiitorite arvu piiramine peab olema täielikult läbiviidud käesoleva aasta lõpuks. Kokkuleppe määrused, mis peavad piirama provisjonide määra on seevastu jõusse astunud juba 1936. a. algusest.

Mis puutub legitimatsiooni-kaartide sisseadmissesse, siis pole selle kohta olemas ühtegi seadust, ega ole ka seni mingit kokkulepet saavutatud, küll aga on selle küsimuse üle juba mõtteid vahetatud.

Praegusel silmapilgul on võimatu otsustada, kuidas esindajate arvu piiramine mõjub Rootsi elukiindlustuse tegevusele. Korraldus esindajate arvu piiramise asjus on alles uudne ja lõplikult ellu viimata. Nagu aga Rootsi elukiindlustuse seltside registreerimise büroo poolt nähtub, oli akvisiitorite üldarv Rootsis 1. jaanuaril 1935. a. 64.000, aga aasta hiljem, s. o. 1. jaan. 1936. a. oli see arv redutseeritud juba 55.000-le. Vähenemine seega 14%. Sellest nähtub, et kokkuleppes on olnud tunduvalt kasu ja seniste töötulemustega võib olla täiel määral rahul. Et välistegelaste arvu ei ole asunud järsumalt piirama on olnud tingitud sellest, et pole korda läinud veel kõike seltse kokkuleppele kaasa tõmmata. Üldine soov on vältida asjatut vahelesegamist riigi poolt, mis ongi mänginud täht-

sat osa välistegelaste arvu piiramise ja vähendamise kokkuleppes.

Ka tulekindlustuse esindajate arvu piiramise küsimuses on kokkulepped saavutatud ja nii Rootsis kui ka Norras õige karmid määrused väljatöötatud. Kokkulepe, mis sõlmitud tulekindlustuse seltside vahel, nõuab esindajate arvu piiramist õige suurel määral. Esimene kokkulepe, mis sellel alal seltside vahel saavutati, leidis juba järgmisel, s. o. 1936. a. täiendamist ja on rajatud samadele põhimõtetele, kui elukiindlustuse seltsidel.

Tulekindlustuse esindajate arvu piiramise kokkuleppe seletuse osa on detailiseeritud ja küllalt sisukas. Erinevusena senistest kokkulepetest selgub, et esindajate maksimaalne arv ei ole mitte kaugeltki võrdne üksikutes seltsides, vaid varjeerub seltside suurusel. Tähendatud põhjustel on esindajate arvu kindlaks määramise aluseks võetud üksikute seltside preemialekogusumma, mis saadud kindlustustest Rootsis.

Kuigi veel on vara teha kokkuvõtteid esindajate arvu piiramise hüvedest Rootsis, nii elu- kui tulekindlustuse esindajate arvel ei saa siiski märkimata jätta mitmeidki tagajärgi. Arvestades kokkuleppe osalise kehtivusega ning sellega, et esindajate piiramise tulemused täiel määral end veel pole jõudnud ilmutada, on ometigi suur muudatus tekkinud abiesindajate võrgus, mis selle korralageduse selles instituuendis on lõpetanud. Ka on kokkuleppe pidurdanud provisjoni tagasimaksjate esindajate tööle võtmise sagedust. Vähenenud on tunduvalt ühel ja samal ajal mitme seltsi kasuks töötajate esindajate arv. Erilist tähtsust omab aga mittevääriliste esindajate kõrvaldamine ja ühest seltsist teise üleminejate esindajate vähenemine. Veel mitmes teiseski shutes on kokkuleppe kaasa toonud parandust, ning nagu üldisest arusaamisest järeldada on soov maksimaalselt kokkuleppeid veelgi kõvendada ning täiendada.

Esindajate arvu piiramine on nii siis Rootsis annud häid tagajärgi. Kokkuleppe on kõrvaldanud nimekirjast peamiselt passiivsed esindajad ja annud aktiivsemaile avaramad guttsemise võimalused.

Tuli, vesi ja torm

hävitasid suuri varandusi

Inimsoo põlised nuhtlused, nagu uputused, maaväringud ja tormid on tekitanud 1936. a. vähem kahjusid, kui varem aastail, kuid seda ei saa öelda tuleõnnetuste suhtes. Palju on selles suhtes aidanud kaasa sõda Abessiinia. Hispaania kodusõda ja poliitiline terror Palestiinas.

Kogu maailma tähelepanu on pöördunud Hispaania kodusõjale ja loomulikult tuntakse ka huvi, palju kahju on seal teinud punane kukk. Harilikud tuleõnnetused enne 18. juulit ei tõusnud üle normaalse taseme, kui arvata välja Barcelona filmistuudio põlemine, kus tõusis kahjusumma üksinda 500.000 kroonile. 18. juulist peale on aga tuleõnnetused võtnud kohutava ulatuse alanud kodusõja tõttu. Nii hävis tules kohe algul kenim tänav Malagas (Marques de Larios). Kahjusummat hinnatakse seal 100.000.000 kroonile. Cadin, Seville ja teised Andaluusia linnad said tule läbi kannatada samuti. Ainult kahjusummad on väiksemad. Kuid sellele on järgnenud üle maa rohked pommitused küll õhust küll merelt, küll maalt. Eriti on saanud kannatada Irun, Madrid ja Ovideo. Kui suur on neis varanduslik kahju, on võimata teha kindlaks, sest Hispaania endi kindlustusseltsidel puudub selles suhtes igasugune ülevaade. Õnnetuseks jätkatakse aga seal hävitustööd ja sel pole veel näha nii pea lõppu.

*

Suurte tulekahjude suhtes oli möödunud aastal eriti rikas Prantsusmaa. Üle 2.000.000 frangilised tulekahjud olid järgmised:

Hooned ja äride sisseseaded Angersis 20.000.000 franki, masinatehas Maklakoffis ärid Avignonis 8.500.000 fr., Cantonde Cartelanes (Basse-Alpides) 6.500.000 fr., kasiino Nizzas 6.000.000 fr., puuvillavabrik Rubaix's 5.200.000 fr., puuvillavabrik Rubaix's 4.500.000 franki, kaubamajad Rouenis 4.000.000 fr., raadiotehased Boulogne-surmeris 3.300.000 fr., kummitööstus Carcassoune'is 3.000.000 fr., seebivabrik Marseille's 3.000.000 fr., mööblivabrik Pariisis 3.000.000 fr., kudumis ja rätsepatöö ettevõtte Saone et Loire'is 2.800.000 fr., pas-teedivabrik Marseille's 2.500.000 fr. ja tekstiilvabrik Vosges'is 2.100.000 fr.

Belgias olid 1936. a. tulekahjud maa väiksuse suhtes väga suured ja arvurikkad. Suurimaks tulekahjuks oli tuleõnnetus Genvalsi balatumi tehases, mis on tuntud Papeteries de Genvalsi nime all (balatumiks nimetatakse odavamatsorti linoleumi). Kindlustusseltside kahju oli seal 17.500.000 fr. (ümmarguselt 5.000.000 kr.) Teisteks suurimaiks tuleõnnetusiks oli: Ougree

kummivabrik — 4.000.000 fr. piiskoplik kolledsh Iseghemis 3.000.000 fr., tekstiilvabrik Verviers'ie 3.000.000 fr. ja sigaretivabrik Brüsselis 2.000.000 fr.

Nagu Belgia sai ka Hollandi suurte tulekahjude all tugevasti kannatada. Mais läks põlema Gouda steariinivabrik, kus tõusis kahju summa 2.000.000 guldnaale. Peale selle sai ettevõtte veel kahjusid selle tõttu, et ei suutnud täita lepinguid. Teisteks tähtsamaiks tulekahjudeks olid: sigarivabrik Eindhovenis — 256.000 gldn., paberivabrik Nijmegenis 200.000 gldn., kino Eindhovenis 160.000 gldn. ja nahatööstus Amsterdamis 150.000 gldn.

Saksamaa suurimaist tulekahjudest võib mainida vineerivabriku põlemist Guterslohs Westfalis, kus hinnati kahju 600.000 Rm. Sellele järgnevad: riidevabrik Neumansteris 500.000 Rm. ja suhkruvabrik Biendorfis 387.000 Rm.

Aasta lõpul oli Kopenhaageni sadamas suur tulekahju, kusjuures hävinud varandusi hinnatakse 800.000 kr.

Mis puutub Rootsisse, siis pole ta olnud suur-tulekahjude suhtes sugugi õnnelikum. Neist võiks mainida: elektriaparaatide vabrik Stokholmis — 4.338.000 kr., lauavabrik Bureas — 2.378.000 kr., kaubamaja Stokholmis — 2.288.000 kr., laua- ja kastitehas Hudiksvallis 1.572.000 kr., superfosfaaditehas Malmös — 1.538.000 kr., masinatehas Storforsbrukis — 1.156.000 kr. ja elektrilevaatoritehas Lilla Ursviku — 1.043.000 krooni.

Balkanimaail oli suurimaks tulekahjuks Salonica telliskivitehase põlemine, kus tõusis kahjusumma 1.200.000 kroonile.

*

Kuna Euroopas veeuputused ega tormid ei teinud suuri hävitustöid, siis seda küll aga Ameerikas, 1936. a. veeuputuste kahjusid hinnatakse Ühendriikides 3.000.000 dollarile.

Märtsis tegi Ühendriikides torm suuremaid kahjusid Texases, aprillis tornaado Missouris ja Gainesvilles.

1936. a. oli Kanada rikas kirikute ja kloostrite põlemise poolest. Suurimaist Kanada tulekahjudest võiks nimetada: Kõrgeim kool Kemptville's, Ont — 40.000 doll., Rooma katoliku kirik Timminsis, Ont. — 170.000 doll., Klooster Montrealis, Que. — 75.000 doll., kirik Vancouveris — 90.000 doll., kirik St. Justine, Que. — 108.000 doll., kirik St. Monique'is, Que. — 50.000 doll., kirik Chippauas, Ont. — 75.000 doll., kat. kirik St. Arme-de Beaupre'is, Que. — 100.000 doll., kirik St. Dorothee's, Que. — 100.000 doll., kirik Bellevillesis, Ont. 50.000 dollarit.

Lääne India saartel oli mitu tähtsamat tulikahju. Curacaos oli petroolilaos kahju 1.000.000 dollarit. Trinidaalis hävitas tuli kookosõlide puhastus- ja soolakuivatustööstuse. Kahju 30.000 dollarit. Point-a-Pitre'is, Guadeloupe'is, hävitas tuli 1.300.000 fr. eest varandusi. Porto Rico tulikahjud olid järgmised: tubakavabrik Juneos — 175.000 doll., pasteedivabrik Hato Rey's — 74.000 dollarit.

Suur maaväring San Salvadoris tekitas raskeid ainelisi kahjusid, kuid kindlustusseltside kahjud on vaevalt nimetamisväärsed.

Lõuna-Ameerikas olid suured tulikahjud haruldasemad kui tavaliselt. Brasiilias põles maha Rio de Janeiro klaasivabrik 25.000 naelsterlingi väärtuses ja hiljem samas linnas trükkikoda, kus tõusis kahjusumma 18.000 naelale. Santa Creezis, Argentiinas, põles maha 350.000 dollariline ladu.

Märtsis oli suurim tulikahi Castros, Tshiilis, kus kahju 4.000.000 tshiili dollarit. Tshiili pealinnas Santiagos põles maha 2.000.000 doll. telliskivi- ja 1.800.000 autoosadevabrik.

*

Jaapanis, nagu harilikult, oli rohkesti suur-tulikahjusid. Neist võiks nimetada: kunsti- ja tekstiilivabrik Fukushinas — 2.300.000 jeeni, kunsti- ja tekstiilivabrik Kiroshimos — 500.000 jeeni, lauvabrik Formosal — 400.000 jeeni, kool Tokios 300.000 jeeni ja paberivabrik samas linnas — 300.000 jeeni.

Oktoobris hävitas tuli Manilos (Filippiinidel) hulk hiinlaste kauplusi. Kahju üle 500.000 peeso. Samal kuul tegi taifuun ka suurt hävitustööd Luzoni saarel (Filippiinides), kuid kindlustusseltside kahjud on väiksed.

Hiiinas hävitas tuli Hankow's septembris 375.000 doll. ja oktoobris 270.000 dollari väärtuses varandusi.

Bangkokis (Siiamis) põles maha 18.000-naelaline riisiveski. Barmas hävitas tuli Basseini basaaril 75.000 doll. eest varandusi. Ceylonis põles maha Fetteresso's, Ardlow's ja Stellenbergis teevalmistusvabrikud. Kahjusummad olid järgnevalt 15.000, 11.250 ja 14.000 naela.

*

Novembris põles Austraalias maha Bundabergi rummi-vabrik. Kahju 1.000.000 naela. Teisteks suuremateks tulikahjudeks olid: niidivabrik Richmondis (Viet.) — 100.000 naela, riidevabrik Newtonis 70.000 naela, saapavabrik Sidneys — 51.000 naela, vildivabrik Footscrays — 50.000 naela, leivavabrik Carltonis — 30.000 naela, jahutööstus Rockhamptonis 28.000 naela.

Uus-Meremaal põles juulis Port Ahurieris 33.000 naelaline villaladu.

Lõuna-Aafrika suuremaid tulikahjudest oleks nimetada: Kaplinna ülikooli laboratoo-

Diplomeeritud agendid Helveetsias.

Helveetsia peagentide liit kavatses viia läbi kindlustuse välisametnikkude eksamid. Kes eksamid sooritanud, saab diplomeeritud välisametniku tiitli. Projektis on öeldud: Eksamid peavad võimaldama kindlustustegelastel näidata oma teadmisi nii hästi praktilisel kui ka teoreetilisel alal. Välja antud diplom näitab, et selle omanik seisab oma kutse kõrgusel. Vastavalt oma diplomile on tal õigus saada endale kohta. Sellega võimaldatakse ka seltsidel ja peagentuuridel paremate ja usaldusväärsemate välisametnikkude leidmine. Diplom peab aitama kaasa kindlustustegelaste kutseetika tõstmisele, mis omakord aitab suurendada rahva usaldust kindlustusseltside vastu.

Eksamikomisjoni valitakse kutseorganisatsioonide ja Helveetsia kaupmeeste liidu poolt 8—12 liiget. Kes eksami sooritab saab kindlustuse välisametniku diplomi. Eksamisooritanute nimestik avaldatakse ja kantakse registrisse. Eksami aineiks on: üldine kindlustusõpetus, kindlustusettevõtte organisatsioon, kindlustusõigus, teadmised kindlustuse eriharudes. Eksam on kirjalik ja suuline ühtlasi. Suulised eksamid korraldatakse elu-, õnnetus-, vastutus-, tule- ja transportkindlustuse alal.

Kindlustusajandus üle 4000 a. vana.

Kindlustusajanduse isadeks peetakse küll vanu roomlasi, kes asutasid oma matusekassad või collegia d. Tõeliselt on kindlustusajandus palju, palju vanem. Juba vanas Paabelis oli 23. sajandit enne meie aja arvamist kombeks, et karavanist osavõtjad töötasid vastastikku aidata tasuda kahjusid, mis võivad tekkida röövsalkade pealetungil puhul.

Aastatuhandeid tagasi olid Indias perekondlikud liidud, mis andsid toetust töövoimetuks jäänud perekonna liikmeile.

Vanas Kreekas olid tuntud koinonia'd (ühendused) laevaomanikkude keskel, et tasuda vastastikku merisõitudel tekkinud kahjusid.

rium — 35.000 naela, teater Oudtshoornis — 30.000 naela, mööblikauplus Durbanis, Natalis, — 30.000 naela.

Nakurus Keenias hävitas tuli mitu kaubamaja. Kahju 16.000 naela.

Abessiinias tegi sõja tõttu tuli küll suurt hävitustööd, kuid et varandused olid suuremalt osalt kindlustamata, siis olid kindlustusseltside kahjud võrdlemisi väikesed.

Laiast maailmast

Taanis on määratud komisjon, kes peab kaaluma krediitkindlustamise sisseseadmist. Krediidi kindlustamisel tahetakse võtta eeskuju Inglismaalt.

Metropolitan Life annab iga päev välja 20.000 kindlustuspoliisi.

Helveetsias on statistika järele lesknaisi kolm korda rohkem kui leskmehi. Ka paljudes teistes mais pole nende arvuline vahekord kuigi palju erinev. See näitab, kui tähtis on naisele ta mehe elukindlustus.

Bulgaarias on käimas seaduste muutmine, mis puudutab rahekindlustust. Nimelt kavatakse viia läbi sundkindlustust nisu suhtes. Hiljem tahetakse sundkindlustust rahe vastu ka teistele kultuurtaimede laiadada.

Itaalia kindlustusseltside Istituto Nazionale delle Assicuzazioni ja Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale juhatused on otsustanud kümne aasta jooksul investeerida iga aasta 50 milj. liiri Abesiiniasse. Peamiselt kavatakse seda raha kulutada itaalia perekondade asundamiseks Abesiiniasse.

Statistika näitab, et üks kümnendik kindlustuskandidaate jääb tervislistel põhjustel kindlustamata.

Statistika järele põleb igast 200 hoonest üks alati maha.

Inglise kindlustusajakiri „The Reviv“ teatab, et 47 inglise elukindlustusseltsil on möödunud aastal olnud preemiatalusid 197,3 milj. naela 183 milj. naela vastu 1935 ja 168,1 milj. naela vastu 1934. a. See näitab, et Inglismaal on viimasel kolmel aastal teinud elukindlustus järjest edusamme.

Juba 1935. a. kõrgendasid Rootsi kindlustusseltsid elukindlustuspreemiaid. Kuna aga kindlustusseltside tulud pole vahepeal suurenenud, siis on Rootsi elukindlustajad käesolevast aastast alates veel preemiaid kõrgendanud 7—10 protsendi võrra.

Ametliku statistika järele saab Saksamaal liiklemisõnnetustes iga aasta keskmiselt 7500 inimest surma ja 250.000 vigastada, kuna tööstustes saab õnnetuste läbi iga aasta surma 7000 ja vigastada 100.000 inimest.

Õnnetuste kroonikat

ÕNNETUSI INIMOHVRITEGA.

1. märtsil kukkus Petseri jaamas vagunist väljumisel rongi alla 24-a. Mäe valla elanik Georg R i s t ja sai nii raskeid vigastusi, et suri teel haiglasse.

3. märtsil leiti Kukruse ja Edise asunduse vahel tee äärest Rudolf E r i c h i laip: Erich oli pummeldanud ja jäänud siis purjuspeaga lumehange, kus külm ta ära võttis.

4. märtsil leiti Pärnu jõelt Pärnu linnas W i n g i tän. kohalt külmanult Pärnus, õuna tän. nr. 6 elutsev H e i n r i c h S e i l e r, kes suri haiglas meelemärkusele tulematult.

Samal päeval leidis Haljas Kisaru Aksi talu omanik Rudolf Luha oma 33-a. venna Johannes Luha laiba. Luha oli viina mõjul maha kukunud ja siis ära külmanud.

6. märtsil tappis Richard Rosenvaldt Vihterpalu vallas kaardimängul tekkinud sõnavaheuse tagajärjel Dimitri K u s m i n i.

7. märtsil läks Mustla alevis 9-a. Endel K u u s e l käes kogemata revolver lahti. Kuul haavas surmavalt ta mängusõpra, 7-a. Uno Tinnist.

7. märtsil suri Ravila vallas Vaselkül asuvas viina tarvitamise tõttu 48-a. metsatöölaine H e i n r i c h P a p p e l.

Samal päeval leiti Nõmmel tänavalt surnult 55-a. E l f r i e d e P l a t o n o v, kelle elukoht Nõmmel, Valguse tän. 6—7, ja Tallinnas, Vabaduseväljakult Anna K u r i s t, kes elab Koidu tän. 32—4. Mõlemad surid südamerabandusse.

Raasikul jäi masina hoorihma äravõtmisel peadpidi rihma vahele sulfaat-tselluloosivabriku tööline Leonhard S ö ö t, 40 a. vana ja sai nii raskeid peavigastusi, et suri.

16. märtsil jäi Toompuiestee ja Vismari tän. nurgal veoauto L—138 ette 56-a. jalgrattur Johannes L a s s, elukoht Aarde tän. 25—1, ja sai surmavalt vigastada. Lass oli perekonna inimene.

18. märtsil kukkus Tallinnas, Tüve tän. nr. 16 õuel pikali maha voorimees Jüri P e n t ja suri. Äkilise surma põhjuseks südamehaigus.

21. märtsil suri äkki Kuressaare lähedal Lahekül asuvas Saaremaa tuntud tegelane Mihkel N e p s. Surma põhjuseks südamerabandus.

22. märtsil suri Vene-Balti tehastes nr. 64—5 südamerabandusse 32 a. Anna L o o m u s.

22. märtsil sai teadmatul põhjusel mürgituse Lõve vallas Uue Kangro talu perenaine L i i s b e t h Ü m e r a ja suri teel haiglasse.

Samal päeval suri mürgitusse Särevere vallas Arukülas kohalik taluperemees Johannes Rõõmussaar.

25. märtsil suri Pärnus äkki August Vahenõmm, 51 a. vana.

27. märtsil kukkus Kohila alevikus purjuspeaga 4 m. kõrgusest trepist alla kohaliku paberivabriku tööline Eduard Aun ja sai silmapilkselt surma.

27. märtsil paiskas peru hobune Holstre vallamaja juures saanist välja sama valla Mäetsa talu peremehe Jaak Kahuski, kusjuures purunes viimasel pealuu. Teel haiglasse suri õnnetu.

Samal päeval suri Nõmmel saunalaval südamerabandusse Julius Adolf Jaakson.

29. märtsil jäi Sindi ja Papiniidu jaamade vahel rongi alla Pärnu elanik Aleksander Brandmann, 19 a. vana. Noormees sai silmapilkselt surma.

TULEÕNNETUSI.

2. märtsil põles Taeblass maha rahvuskogu liikme Aleksander Saare kahuhoone. Sisse jäi hulk aiavilja, taimi ja aiavilja seemneid. Tulest sai kannatada ka läheduses asuv ait. Kahju 3800 krooni. Põhjus teadmata.

Õöl vastu 3. märtsi pääses tuli lahti Viljandis Heinrich Ungern-Sternbergi autoparandustöökojas, kus oli rohkesti petrooleumi, bensiini ja muid kergesti süttivaid aineid ning mitu veo- ja sõiduauto. Tuli likvideeriti enne kui süttisid kergesti süttivad ained. Mitu autot said tulest rikutud. Kahju 5000 krooni. Tuli sai alguse kontori ruumist.

3. märtsil pääses tuli lahti Satserinna vallas Lesgi algkoolis. Tule läbi sai kannatada klassiruumi põrand, seinad ja lagi ning osa inventaari.

Samal päeval põles Narva jõe taga Kose vallas Ust-Sherdjanka külas maha turbatööstuse meistri Gladševi ühekordne puumaja ühes kõrvalhoonetega pererahva äraolekul.

6. märtsil läks Kodijärves, Tartumaal, Peeter Panksepa ühise katuse all olev elamu, rehetuba ja reheatuba põlema. Rehetuba ja reheatuba põlesid täiesti maha. Sisse jäi 5 siga ja 2 koera ning hulk vallasvara. Hoone oli kindlustatud 2000 kr. eest, kuid kahju on üle 4000 kr. Tuli sai alguse süütamisest.

8. märtsil põles Kihnus maha Daniel Oadi vihusaun. Omaniku kahju 100 krooni.

Samal päeval läks linade kuivatamisel põlema Taali vallas, Piiri külas, Jüri Kochi vihusaun ja põles maha. Kahju 200 kr.

Samal päeval põles Viluvere vallas Pärniku külas maha Karl Raudsepa elumaja. Kahju 1000 kr. Tuli sai alguse katkisest korstnast. Maja oli kindlustamata.

9. märtsil pääses tuli lahti Koplis keemiatööstus „Eesti destillaadi“ ruumides. Rikutud sai osa katust. Tuli sai alguse katusele lennanud sädemest.

Samal päeval läks tuli lahti Tallinnas, Tartu mnt. 89, Natalie Malenkovi korteris. Tules hävis riideid ja aknakardinaid. Tuli sai alguse hooletusest.

Õöl vastu 11. märtsi põles Sootaga vallas Tartumaal maha Tartu maavalitsuse esimehe Otto Pärliini maja. Maja panid põlema vargad, kui nad oli hulk paremaid riideid ja kuldning hõbeasju kaasa viinud.

Samal ajal põles Inglise vallas, Harjumaal, Johannes Vahtra taluhooned. Tulle jäi 5 siga ja 5 lammast, kuna teised loomad päästeti. Tuli sai alguse küdevast ahjust. Omaniku kahju 2000 kr. Hooned olid kindlustatud ainult 600 kr. eest.

Samal päeval süttis Tõrvas põlema linakaupmehe P. Lurje lineaat. Paari tunniga pandi tulele piir. Kustutustöödel sai vigastusi üks letörjuja. Tulest ja veest sai viis kaalu linu rikutud. Tuli sai alguse omaniku 4-a. poja käest.

Õöl vastu 14. märtsi pääses tuli lahti Tallinnas, Katusepapi tän. 6—9 asuvas Anton Troosti kingsepatöökojas. Tulest sai rikutud töötoa põrand ja lagi.

14. märtsil põles Saaremaal, Leisi alevikus maha Mihkel Kadarik ja K. O. jahuveski. Tulle jäid kõik veskimasinad, jahvatamiseks toodud vili ja jahu. Kahju 50.000 kr. Veski oli kindlustatud ainult 10.000 kr. eest. Tuleõnnetuse põhjused on teadmata.

Rägavere vallas, Kõrma külas, põles maha Eduard Türkli elumaja, rehetuba ja reheatuba. Rohkesti jäi sisse vallasvara. Tuli sai alguse põleva lambi mahakukkumisest.

22. märtsil põles Kirnu vallas Tori külas J. Lagemaa reheatuba. Tulle jäid põllutööriistad ja hulk heinu ning õlgi. Tuli sai alguse linnaste kuivatamisest.

Samal päeval pääses tuli lahti Palmse vallas Joaveski puupapi vabrikus. Tulele suudeti panna õigel ajal piir.

24. märtsil põles Kärla vallas Nõmpa külas Lusti väiketalu elamu ühes kõrvalhoonetega. Tulle jäi 2 lehma ja kogu vallasvara. Tuli pääses lahti peremehe Juhan Kirsi kodunt äraolekul.

Õöl vastu 26. märtsit leidis aset tulikahi Kesk-Kalamaja tän. nr. 4. Waevu pääses tulest Leida Paju. Nagu juurdusel selgus oli tule süüdanud Leida Paju ise.

27. märtsil põles Tartumaal Varnja külas maha Aksenja Matjushovi elumaja. Tulle jäi kogu vallasvara ja majaomanik Aksenija Matjushov ning kohalik preester Dimitri Borovski. Maja süütas põlema majaomaniku poeg Grigori. Matjushov, et maksta kätte emale pärandusaja pärast.

29. märtsil põles Tartumaal Sootaga vallas Otsa talu tühi karjalaut. Oletatakse süütamist.

ELUKINDLUSTUS POSTMARKIDEGA

Kuulus ümbermaailmalendur Wiley Post, kes sai koos Will Rogersiga Alaskas lennuõnnetusel surma, jättis oma naisele pärandusena kohwri, kus on 400 templitega varustatud postmarki oma esimeselt ümbermaailmalennult koos Harold Gattyga. Kuna need margid on korjajate silmis väga suure väärtusega, siis võib ta naine muretult elada, vaatamata sellele, et unustas oma elu kindlustamata.

1000 perekonnale 1,5 miljonit krooni

Elukindlustuse areng Eestis on alles võrdlemisi noor ja kui mitte arvestada veneaegseid kogemusi, võime vaadata tagasi vaid 15-aastasele tegevusele. Kuna meie iseseisvus sündis sõdade ja revolutsiooni üsast, mis tõi endaga kaasa mitmekordseid vääringute ümberhinnanguid ja varanduste ning hoiuste kaotusi, siis on arusaadav, et meie elukindlustuse alg-aastad ei saanud olla eriti roosilised.

Pettumused, umbusk, usaldamatus ja mitmesugused kahtlused aitasid selleks kaasa, et ei saanud tekkida loomulikke eeldusi rahulikku elukindlustustööks. Sellele kõigele lisandus veel liialdatud lootusi riikliku hoolkandele, mis kõik koos löi võrdlemisi ebasoodsa õhkkonna elukindlustuse arenguks.

Ent sellest hoolimata on hiljem, eriti viimastel aastail, elukindlustuse levik näidanud tunduvat tõusu. Kui alles paari aasta eest elukindlustuspoliiside üldarvu arvestati 25.000, siis praegusel hetkel tõuseb see arv kindlasti üle 40.000 poliisi. See on tunduv edu ja nagu näitavad viimaseaegsed andmed, on elukindlustuse levikuks praegu moment väga soodus.

Et melegi piiratud olude juures elukindlustusel on küllaltki suur tähtsus, seda kinnitab see, et elukindlustuse kaudu on 15 aasta jooksul läinud rahva kätte ligi 1,5 miljonit krooni. Ligi 1000 perekonda on saanud selle aja vältel toetust elukindlustuspoliiside läbi. Surma pu-

hul on meie kindlustusseltside poolt makstud välja 923 poliisi järgi 1.459.426,60 krooni.

Kui vaadelda kohtade järgi elukindlustuse väljamakse, siis on esikohal Tallinn 288 poliisiga — Kr. 500.000.— Kõige vähem on saanud osa elukindlustuse hüvedest Petserimaa, kus selle aja vältel on olnud vaid 5 välja-maksu Kr. 6.000.—.

Üldiselt on surma puhul elukindlustuspoliiside järgi väljamakse olnud:

Tallinnas	288 poliisi	Kr. 500.658.56
Tartus	62 „ „	108.133.88
Harjumaal	100 „ „	141.310.67
Järvam.	66 „ „	87.210.33
Läänem.	30 „ „	38.550.60
Petserim.	5 „ „	6.000.00
Pärnum.	93 „ „	118.337.43
Saaremaal	25 „ „	34.469.16
Tartum.	41 „ „	36.733.33
Valgam.	49 „ „	57.224.90
Viljandim.	60 „ „	70.912.67
Virum.	119 „ „	204.330.74
Võrum.	37 „ „	51.033.33
Välismaal	8 „ „	4.521.00

Need summad võinuks olla tunduvalt suuremad, kui elukindlustuse levik olnuks tihedam ja kindlustuskaitsest arusaamine laiemates hulkades suurem.

Suhkruhaigus surmapõhjuseks

Veel 1900. a. oli suhkruhaigus surmapõhjuste keskel 27. kohal, kuid nüüd on tulnud ta juba 10. kohale. Muidugi väärrib see asjaolu kindlustajate silmis tõsist tähelepanu, sest et ei ole ühtegi maad, kus poleks mitte suhkruhaigete arv kasvanud. Sellepärast kirjutab Taani kindlustusleht „Forsivringkongressen“ järgmist:

„Suhkruhaigus, elu- ja õnnetuskindlustusseltside suurem vaenlane, näitab Taanis tõusu. Sellepärast tuleks suhkruhaigusele kuulutada samasugust sõda nagu tiisikusele ja vähjahaigusele. Kõige pealt tuleks toimetada perioodilisi arstlikke järelevaatusi, et rahvas võiks ta esimeste sümptomide ilmsikstulekul kohe võtta tarvitusele vastuabinõud. Nimelt on viis kuldset reeglit suhkruhaigetele ja nimelt järgmised:

1. Väldi mittetarvilikke pingutusi.
2. Pea kinni dieedist.
3. Külasta reeglipäraste vaheaegadega arsti.
4. Kui sööd kas ühel või teisel puhul vähe või mitte sugugi, siis ära lase kunagi võimalust mööda, et ei võta sisse insuliini (arstim suhkruhaiguse vastu).
5. On sul palavik või seederaskused, mine kohe arsti juure, sest et need haigused on suhkruhaigetele ohtlikumad kui teised.“

On otstarbekohane, et kui kindlustusseltsi esindaja teab mõnda oma klienti suhkruhaigust põdemata, et ta siis kohe soovib tal käia nende viie juhise järele.

Hankemehe kodukool

Allpool avaldame rea lühiartikleid, milles käsitatakse hanketööd ja mis on kogutud kodu- ja välismaa praktilistelt hankemeestelt. Kuigi need mõtted pole kõik eriti uued, ometi võivad nad olla kasuks mõnelegi nooremale esindajale.

Mitte rääkida, vaid kuulata

„Parim viis saavutada edu hanketöös,“ väidab üks Ameerika kindlustusleht, „katkestada rääkimine ja jääda kuulama. Kuigi teie pole detektiiv,“ ütleb ta, „on see ainuke viis, kuidas saada kuulda inimest, kelle varenduslikku probleemi püüate lahendada. Küsige õigeid küsimusi, laske kindlustushuvilist rääkida ja ta ise aitab teile teie töös kaasa.“

Benjamin Franklin ütles kord: *inimeste üle on parem otsustada mõistuse järele, mida nad näitavad.* See on õige võti kindlustusmehele küsimuste esitamiseks, mis on rajatud heale ärilisele psühholoogiale.

Õiged küsimused peavad sisaldama kahte asja: andma agendile aluse, millele peab rajama oma pakkumise ja juhtima kindlustushuvilise enda avastusele, et kindlustus on vajalik. Küsimus: „Kas ei soovi ehk oma elu kindlustada?“ on liig pealiskaudne ega sobi tõelise kindlustusjutu hulka.

Õiged küsimused peavad kiskuma kindlustushuvilise enda soovid ja ihad pingule. Mehelt, kes soovib minna kümne aasta pärast täiesti puhkusele, võib näiteks küsida: Kuidas mõtlete elada kümne aasta pärast? On teil ehk võimalik iga aasta teatud summa panna kõrvale, et võiksite selle aja möödumisel rahuliku südamega oma kutsesest loobuda.

Rikkamale kindlustushuvilisele tulevad esitada komplitseeritumad küsimused, et ta mitte ei haavuks. Jutuajamise lõppedes peab agent märkima üles olulisemad punktid kogu selles kõneluses, nagu ta neid mäletab. Iga kord kui ta kohtab seda meest, teeb ta ikka samuti. Nõnda saab agent ajajooksul täieliku pildi kindlustushuvilise ihadest ja soovidest ning see teeb ta seisukorra peremeheks.

Mis kindlustustegelased pakuvad, pole mitte poliisid, vaid huvi inimese enda vastu; huvi ta perekonna vastu, et see oleks katuse

all; huvi oma laste vastu, et need saaks täielise ema hoole ja kasvatuse; huvi, et peale aastaid väldanud väsitavat tööd võiks kord muretult puhata.

Kindlustushuviline tunneb huvi teie ja kindlustuse vastu ainuüksi nii palju, kui palju suudate tema nõudeid, vajadusi rahuldada. Et tema nõuetest, vajadustest saada aru, tuleb lakata rääkimast — ja hakata kuulama. Kuulamine viib teinekord kiiremini sihile, kui pikk seletus ja jutlustamine. Kui teil pole aega kuulata kindlustushuvilise soove; siis võite kergesti „mööda kõneleda“.

Ka kindlustusmees peab vahel tunnistama vana kuldreeglit: „rääkimine on hõbe, vaikimine kuld!“

Hankemeetoditest

Parimaks tööriistaks hankemehele ta töös on kindlustuskandidaatide nimestik, mis on saadud senistelt poliisiomanikkudelt. Rõõmuga räägivad juba kindlustatud kindlustusmehele oma tuttavaist ja on valmis ka kindlustuse huvides mõni sõna lausuma.

Iga päev tuleb hanketöös nimestikku uurides kaaluda kahte küsimust: Võib neid külastada? Suudavad nad maksta? Tõmmake nimestikust maha need, kes on surnud või teisale kolinud.

Olete kasutanud ühte meetodi ja pole saavutanud tulemusi, siis tehke proovi teisega, ja kui tarvis — veel kolmanda ning isegi neljandaga. Alake peale hariliku elukindlustusega ja siis minge üle rahvakindlustusele.

Kui teie ei saa kindlustust mõnelt kindlustushuviliselt, siis kuulake neid ja püüdke võita nende usaldust. Võib olla saate temalt nõusoleku kas mõne kuu või isegi mõne aasta pärast. Isegi kui teie ettepanek ei võeta vastu, siis kui olete võitnud kindlustuskandidaadi usalduse, võib tema teid ehk teisel aidata. Kunagi ei maksa usaldada oma mälu, vaid tehke märkusi. Märkused on suureks varaks, mis aitavad teid tulevikus.

Paku naisele esimesena

Kui minna otsima harilikku või rahva-kindlustust, siis peab pakkuma kõige pealt poliisi ikka naisele. Tihti on ta valmis maksma preemiat rahast, mis ta majapidamise raha kõrvalt kogunud. Kui naine pole nõus võtma poliisi, on vaevalt loota, et seda teeb ta mees. On võimalik ka, et juba pea jätab mees preemiad maksmata ja kindlustusleping tuleb storneerimisele. Tuleb arvestada, et elukindlustusest saab kasu just naine, kui juhtub ta mehega midagi. Sellepärast nõustub naine ka kergemini elukindlustusega.

Muidugi tuleb juhuslikult ka erandeid. Ühel juhtumil nägi agent ühe talunikuga palju vaeva, sest et ta naine oli elukindlustuse vastu. Ühel õhtul külastas ta neid jälle. Mitmel korral katkestas naine meeste omavahelist jutuajamist. Oli juba kell 10 õhtul, kui talunik lausus lõpuks: „Andke suulepea, ma kirjutan lepingule alla.“

Miks olen ma agent?

Minu muljed kindlustusasjandusest on head. Arvan, ta pakub suuri võimalusi igale agendile, kes tahab ainult töötada. Ei ole piire kui kaugele võite sellel ärialal ronida ja see meeldib mulle kindlustusalal kõige rohkem.

Võtame, näiteks, et mees töötab vabrikus kaksikümmend aastat. Mis juhtub? Tema paremad eluaastad on möödas. Talle antakse kätte lõpparve ja visatakse värava taha, sest et noori, tugevaid töömehi on küllalt. Olen kindel, et kui agent on töötanud kaksikümmend aastat, siis kindlustusseltside poolt ei saa talle selline kohtlemine osaks.

Minu hanketöö meetod on väga lihtne. Arvan, et ausus ja otsekoheus on siin kõige paremateks omadusteks. Kellel pole neid omadusi, sel ei maksa püüda olla kindlustusagent. On ka teisi asjaolusid, milliseid tuleb võtta arvesse. Peab olema alati rõõmus ja valmis teenima poliisiomanikke. Olin varemalt ärisell. Et olla edukas ärisell, peate olema alati viisakas ja püüdma kõigiti teenida kundesid. Kunded eelistavad alati äri, kus saab osaks viisakas kohtlemine ja sama on maksev ka elukindlustuse alal.

Sellele lisaks ei tohi lasta poliisiomanikul sind unustada. Tuleb rääkida igaühega, kellega puutud kokku kindlustusest, ja ei

maksa kunagi karta küsimast ühte ja teist perekonnaliikmete suhtes. Mine õhtuti tagasi, et rääkida perekonna peaga. See on hea abinõu kindlustuse saamiseks.

Kindlustusseltsid instrueerivad aegajalt omi agente. Arvan, kui käia antud juhiste järele, siis ei tule kindlustusvõtjaist kunagi puudus.

Tuleb alati hoolega jälgida ajalehti, et leida kuhu võib minna pakkuma kindlustust. Kuid arvan siiski, et parem viis saada kindlustust on püüda pidada silmas oma lähemat ümbruskonda. Tuleb pidada ka hoolega silmas noori mehi ja tütarlapsi, kes käivad kas vabrikuis või kontorites tööl. Need noored inimesed on sagedasti paremad kindlustusvõtjad.

Arvan, et agent, kes võtab tarvitusele need meetodid, on omal alal edukas ja temal pole kunagi tarvis kurta tööpuuduse üle.

Pikameelsus võidab

Olin paarikümneaastane, see oli Eesti vabariigi algul kui mind soovitati suurima kindlustusseltsi esindajaks. Esiti ei võtnud ma pakkumist vastu, kuid viimaks nõustusin, sain vastavad volitused ja siis muud kui algasin...

Oli juunikuu pühapäeva hommik, kui sõitsin oma isa hea naabri poole, kes oli suur-talunik Lõuna-Eestis.

Portfell täis kindlustuspabereid, soovivaldusi; ja ka värsket selgituskirjandust. Näen, peremees hallpäine, tuleb vastu, kutsub tuppa, näitab oma uut kahekordset maja, räägime algul ühest-teisest, viimaks küsib hallpäine peremees: „Noh mis sul seal sumkas on, kas oled raha täis ajanud, või on värsked seitungid?“

Vastasin, et on küll kirjandust, ja veel head ja uut, ulatasin hallpäisele ühe selgituslehe kätte. Kuna viimane ei näinud ilma prillideta, siis seadis ta need ette ja nägi välja nagu professor. Kuna esimesed sõnad olid: „Kelle hooned kindlustatud, pole karta õnnetust“. Lõpuks tähendas veel peremees: „Ah sa pagana poiss, vaat mis pahna sa vead; või siis sina, minu naabri poeg oled juba nii hukka läinud, et hakkad küla mööda sõitma ja inimesi hullutama. Võta oma paberid, mina rämpsui ei loe.“

Peremees läks ära, jättes mind üksi tuppa. Ootasin ligi pool tundi, kuni viimane tuli ja algasime uuesti juttu.

Rääkisime pool päeva kord ühelt asjalt juttu teisele viies, kuni jõudsin jälle kindlustusasja juure. Nüüd seletasin õnnetustest ja ka seda, et temalgi uued korralikud hooned kindlustamata. Peremees arvas, et on juba 68 a. saanud vanaks elada, pole tulekahju juhtunud, et nüüd ka ei juhtu.

Viimaks katsusin meele tuletada, kuidas ta tegi suuri kokkuhoide, et saavutas jõukuse ja kui nüüd juhtub õnnetus, et siis on hävinenud kogu eluaegne töö ja hoolsus. Nüüd jäi vana hallpäine peremees mõttesse.

Ilma et oleksin vahele seganud viivu aja pärast ütles peremees: „Noh seda raha ikki om kah, ma õige kinnite nee huune ära, sa ritselda papred valmis, miu huune massva kaits miljoni marka (20.000 kr.).“

Lasksin pliiaitsil kiiresti käia ja arvestus näitas kokku 8.800 marka 56 senti ehk 88 krooni 56 senti preemiat.

Nii sõitsin julgusega minema uuele tööpõllule. Olin paar aastat kindlustusseltsist eemal, tundsin igavust. Nüüd kus teenin jälle 1930. a. siiani ühes kindlustusseltsis näen, et meie esindajail on palju teha, põld on veel söödis. Uudismaad meie kindlustuspõllul on palju veel üles hari-mata.

Kõik kindlustustegelased agaralt tööle, tööle tuleviku ja ühiskonna kasuks.

V. Tammemets.

Norm kindlaks määrata

Siin on huvitav katse. Tõmmake sügavasti hinge ja püüdke siis hoida kinni hinge nii kaua kui suudate. Võtke siis oma taskukell, täitke kopsud õhuga ja püüdke pidada hinge kinni 30 sekundit kauem kui esimesel korral.

Teie võite teha erandist reegli. Kuid on võimalus, et võite veel 30 sekundit kauem hinge kinni pidada. Selle põhjuseks on, et teil on oma siht ja püüate oma eelmist rekordi ületada.

Hankemees, kes seab endale kindlaks normi, kui palju kindlustusi peab ta teatud aja jooksul muretsema, muretseb neid rohkem, kui see, kes pole seadnud endale sihiks mingit normi.

Teil on alati suurem edu, kui teate, mis teete ja kui palju aega võib selleks või teiseks toiminguks kulutada.

Tehke oma kava, määrake kindlaks norm ja asuge selle läbiviimisele; siis näete, et saavutate sihi varemalt, kui olite seda lootnud.

Liigutage aju

Omas raamatus „Liigutage oma aju“ ütleb James L. Mursell: Kui psühholoog vaatab teile, keskmisele tänapäeva inimesele, siis üks asi jätab talle väga sügava mulje, et teie kannatate endas kasutatut isiklikku energiatust. Ja näeb, et teie olete unustanud omandamast igasuguseid võimeid, mis oleksid teile väga vajalikud, ilma et teil oleks selleks olema mingit põhjust. Ta näeb teie kadunud liikuvust, puudulikku endajuhtimist ja 50 prots. saavutamisi.

Psühholoog teab, et kindla otsusega ettevõetud õppimine võib saata korda ime-tegusid. Ta teab, kui inimesed on õieti juhitud, siis lähevad nad saavutuste poole suure kiirusega ja nende saavutuste täiuslikkus on üllatav. Kõik oleneb aga siiski sellest, kuidas õpite. Psühholoogilised uurimised näitavad, et kordamine pole õppimise ema. Et õppimine ei anna tulemusi, selle põhjuseks on agressiivse tahte puudumine õppimiseks. Kui teie toimite mõnda akti ükskõikselt, siis ei saa te teha seda kunagi paremini. Kui hakkate aga seda kindla tahtega õppima — siis läheb iga momendiga paremini. Keegi kirjanik ütleb õieti: „See on suur pingutus, mis õpetab.“

Kordade arv, mis teie teete osavuse omandamiseks, on tähtsusetu. Tähtis on intelligentne püüe ja peale selle, mis veel leiab oma püüdmistel. Iga õppimine on eksperimenteerimiste ja avastamiste protsess. Igaüks meist peab arendama paremat võtet, mis ei lase unustada nimesid, sõnu või kirjutama mõttetusi või jääda seisma idioodina, kui pöörame kuuljaskonna poole. Ärge mõelge oma esialgseile kobavaile pingutusile kui praktikale. Mõelge neile kui kogemusile. Ärge kartke ebaõnnestumisi, nii kaua kui olete kogemuste korjamise ajajärgus. Oma ebaõnnestumistest hakkate nägema, miks tahe ei tööta.

Mõelge rohkem kui toimite. Analüüsige nii hästi kui võite enne, kui hakate midagi tegema. Kui olete proovinud oma tööd järele, peatuge ja analüüsige jälle. Teie peate nüüd mõtlema rohkem järele ja siis suudate jälle paremini. Kindluse tunne hakkab tekkima iseendast. Õnnestumise ja ebaõnnestumise põhjused hakkavad teile selguma.

Kuid aegadel, kui tulevad ebaõnnestumised, ei tohi kaotada julgust. Ei tohi lasta tulla tahte kadumist.

Igaüks ütleb endale, et ta toimib küllalt

hästi. See on kindlam tee mitte kunagi teha paremini. Pole mingit põhjust kannatada endas tegevusetust, loidust. Õppimine on kunst — kunst, mida võib omandada intelligentse praktikaga. See on väärt omandada. Miks mitte teha algust. Alake!

Hea hankemehe omadused

Hankemees peab olema esijoones täiesti ausate mõtetega. See peaks olema nii selge, et seda poleks tarvis meelde tuletadagi, kuid siiski patustatakse palju selle põhimõtte vastu. Tuleb alati kaaluda, kas ettepaneku vastuvõtmisest on kliendil ka tõesti kasu. Kui ei ole, siis ei maksa püüda „auku pähe rääkida“. Heaks prooviks sellistel puhkudel on hankemehel, kui ta küsib endalt: „Kui mina oleksin klient, kas võiksin võtta kõik need rääkimised ja soovitused puhta kullana?“ On otsus jaatav, võib minna julgesti edasi.

Teiseks hankemehe tähtsamaks omaduseks peavad olema teadmised. Ta ei pea olema ainult kursis kõigi kindlustustariifide ja määrustega, vaid ka seadustega, mis on otseselt või kaudselt kindlustusega ühenduses.

Kolmandaks omaduseks peab olema hankemehel hea otsustamisvõime. Viga seisab aga selles, et seda ei saa omandada, vaid on sünnipärane. Hea otsustamisvõimega võib saavutada palju rohkem, kui aususe ja suurte teadmistega omal alal.

Mitte pead raputada

Kui keegi kord ütles, et saja aasta pärast raputame pead kindlustamata elu üle, siis on see täiesti õige. On võimalik, et nii palju aega ei tule enam oodatagi.

Sellele tuleb aga juba nüüd lisada juure, et ettevaatlikud ja vastutustundega inimesed teevad seda juba tänapäev, et kindlustavad oma elu, sest et perekonnapea, kes seda ei tee, talitab omakasupüüdlikult ja vastutustundmatult. Ta pole vastutustundmatu ainult oma perekonna, vaid kogu ühiskonna vastu.

Elukindlustuse hankija ei pea leppima ainult palja pearaputamiseega. Ta peab rajama oma selgitustõega seal teed, kus ajab teadmatu lopsakalt veel omi juuri. Siin seisab kindlustustegelastel suur tööpõld ees.

Miks vajab põllumees elukindlustust?

Iga põllupidaja küsib, kui ta vähegi mõtlema hakkab: „Mis saab mu perekonnast, kui surm peaks mind tabama juba tuleval nädalal?“ Võibolla pojad jätkavad talutööd. Võib olla on küllalt raha, et katta igapäevaseid tarvidusi. Aga kuidas paranusmaksuga? Vaevalt on neid põllumehi, kes suudavad paranusmaksu eest hoolitseda, nii et pärija dei jää siin selles suhtes raskustesse. Igaüks teab kui palju raskusi valmistab see pärijaile. Mis veel siis, kui juhtuvad olema mõned võlad? Siis on talu läinud.

Keegi ei taha, et seda juhtuks. Sellepärast peaks iga põllupidaja hoolitsema, et ta omaks elukindlustuse poliisi. Elukindlustuse poliisiga saavad pärijad kohe sularaha, millega võivad tasuda paranusmaksud ja kustutada muud kohustused.

Just seda peab hankemees igale põllupidajale selgeks tegema.

TUNDKE OMI NAABREID.

Kui lähete hommikul tööle, siis ütlete mööda minnes „tere hommikut“ omamaja elanikele. Samuti ütlete tere ka oma kaupmehele, kelle poest juhtute üht-teist ostma. Tervitate samuti ehk ka putkameest või naist, kui ostate ajalehti või suitsu. Ka teisi tuttavaid tuleb ehk teil vastu. Jälle tervitate ja lähete edasi. Kas olete mõelnud sellele, et need vajavad ehk elukindlustust? Ei. Teie mõõdute neist nagu sadast teistest, kellest peate mööduma. Neil pole aumugi või ei tule mõttesse, et teilt võib saada elukindlustust. Nagu mõne vanamehe piip olete selle otsimise ajal suus. Mõnigi kindlustushuviline elab teist kiviviske sammu kaugusel eemal. Aga teie jooksete kilomeetreid maha ja kulutate tihti asjatult taldu. Saage tuttavaks oma lähemate naabritega — pole kahtlust, et kindlustusi tuleb.

MITMENDAL KÜLASTUSEL

Kui kiiresti on võimalik saada kindlustust? See on küsimus, mis huvitab iga välistegelast. Huvitava uurimuse selles suhtes on pannud toime Ameerika kindlustustegelane G. Dickin-son. Selle järele ilmneb tõsiasi, et suurem osa kindlustuslepinguid sõlmitakse esimese külastuse järele. Hea on ka veel teine külastus, kuid kolmanda külastuse juures on märgata juba suuremat langust. Protsentides kujuneb kindlustuslepingu sõlmimine järgmiselt:

Esimesel külastusel 42, teisel 34, kolmandal 14, neljandal 5 ja järgmistel külastustel samuti ainult 5 protsenti kõigist kindlustustest. Neist arvudest näeme, et oluline tähtsus on just kahel esimesel külastusel. Kolmandaga võib ka leppida, kuid juba järgmised ei anna enam suuri tulemusi.

Harjumuse ohtlikkus

Selle pealkirja all avaldab E. Seim Tööstuse-Kaubanduse Esindajate Ühingu Aastaraamatus artikli, milles käsitleb harjumuse pahesid. Kuna kindlustuseltside esindajate töö omalt põhiolemuselt on mõneti sarnane eeltähendatud esindajate tegevusele, siis avaldame allpool selle artikli.

Harjumus tähendab „rutiini“ ja on tuletatud prantsuskeelsest „routine“, tähendades kauaaegse tegevusega saavutatud tööosavust, kogemuste kogusummat.

Et harjumus võib olla ohtlik, paistab esimesel hetkel mõnelegi arusaadamatuna. Ta polegi seda, aga ta võib selleks saada, kui ei teostata küllaldast enesekontrolli. Meie senised mõisted ja arusaamised kinnitavad: mida enam kellelgi harjumusi, seda vilunum ta on ja seda ohutum on temal tegetsemine. See on täiesti õige. Et aga võimalik on ka vastupidine, seda selgitavad alljärgnevad read.

Kõigepealt kõneldes siinkohal harjumusest, jätame kõrvale töölise ja käsitöölise tööoskusliku vilumuse tööde sooritamisel. Vaatleme harjumusi teistes eluavaldusis, eriti kaubanduses.

Meie teame ja näeme, et kõik, kes tahavad saavutada oma tegevusest tagajärjekaid tulemusi, koguvad kogemusi, vilumust — harjumusi, täita teatud ülesannet mõeldavalt paremini, võimalikult väheste aineliste ja ajakulutustega. Ja see, kes suudab seda teostada kõigist paremini, on üldvõitja.

On muidugi väga mugav ja hää tunne, kui keegi teab, et ta omas tegevuses, omas töös omab niivõrd palju harjumusi, et tunneb end kindlana, tugevana. Kuid samast kohast algabki harjumuse ohtlikkus, sest isik, kes tunneb, et ta kindlasti püsib võidetud positsioonidel, unustab tihti valvsuse ja muutub hooletuks.

Näiteks, turustab keegi firma uue artikli, mil pole võistlejat ja mis nii hästi läbi lööb, et ettevõttele kauemaks ajaks on kindlustatud selle valmistamine. Kuna artikkel leidnud hää vastuvõttu ostjaskonnas ja teatakse, et võistlejail seda pole, siis arvatakse end konkurentisist kaugel ees olevat ja muutatakse hooletuks. Mõödub aga mõni aeg ja korraga ollakse väga üllatatud leides, et nõudmine sellele artiklile järjest väheneb. Asja lähemal uurimisel selgub, et võistleja ei maganud. Ta oli pakutust veelgi parema

loonud ja turustanud. Esimene firma, olles aga kindel oma artikli hääle minekule, ei teinud midagi selle parandamiseks ja täiendamiseks — ta oli harjunud sellega, et tema kaupa nõutakse, ja see harjumus tõi kaasa turult eemaletõrjumuse. Võistleja töötas aga usinalt uuenduste kallal ja võitis turu. Öeldakse, need on igapäevased nähted. Miks ei süvene siis meie igapäevastese nähetesse analüüsisvalt?

Sama lugu nagu eelmine esineb väga tihti ka esindajate töös. Ollakse mõne kaupmehe juures harjutud selle hääde ostude ja tellimistega ja arvestatakse siin nagu endastmõistetavalt, et need ostud tehakse temalt, ja sellepärast ei panda erilist rõhku tööpingususele selle kaupmehe juures. Milline on aga üllatus, kui selgub hiljem, et võistleja, märgates sarnast lodevust, selle osavalt ära kasutas ja ennast sisse töötas. Ta oskas oma kaupa nii osavalt, veenvalt ja maitsekalt pakkuda, et kaupmees temalt ostma hakkas. Endine esindaja, kes oli harjunud, et temalt ostetakse, ei teinud seda ja jäi kõrvale. Mis aitab see, et ta hiljem kõik teeb, et kaotada halba muljet. Kaupmees ostis võistlejalt, kelle kaup ei olnud sugugi halvem ega kallim. Pealegi sai ta uudiskaupa, paremat, tähelepanelikumat teenimist ja natuke, kuigi õige pisut odavamalt. Oleks endine müüja, esindaja, pühendanud enam hoolt ja tähelepanu müügile vana ostja juures, poleks seda juhtunud. Tuleb seepärast meeles pidada: sama suurt hoolt ja tähelepanu kui pühendame uutele ostjatele, tuleb osutada ka vanadele.

Edasi, meie kasutame oma töös ikka ja alati teatud meetodeid — tööviise. Need on olnud kogu aeg edukad. Korraga ei vea enam, puudub edu. Meie oleme ummikus ega oska mõista ja seletada, milles seisab viga.

Oleksime viibinud vähem harjumuste kütetes, poleks me ka olnud nii kindlad oma tööviiside headuses, oleksime neid kontrollinud ja pettumus jäänuks tulemata.

Harjumus annab meile kindlusetunnet töös. See on meile vajalik, kuid see ei tohi

muutuda muretuks enesekontrollimata olekuks.

Sellepärast on alati vajalik analüüsida ja üles leida kaotuste tõsiseid põhjustajaid. See on parim enese ja iseloomu kasvatuse viis. Mitte langeda ohvriks ohtlikule harjumusele, vaid õppida igast sarnasest nähtest. Kõige enesekindluse, harjumuste ja kogemuste peale vaatamata peame jääma alati erksateks ja õppima järjest juurde. Meie ei tohi muutuda tülpinuiks ega kaotada huvi oma kutsesse. Meil kõigil on kusa gil Achillese kand, võistleja otsib seda ja leides selle, osutub see meile ohtlikuks. Oleme aga suutelised juurde õppima — on ka võistlejail raske meie nõrga koha ülesleidmine.

Meie ei tohi loobuda meie kaubanduslikest kogemustest, meie peame olema vaid erksad ja mitte usaldama kontrollimatult oma harjumuste instinkti.

Võib sada korda käia ühte ja sama teed ilma, et midagi juhtuks. Meie usume ja oleme kindlad, et võime käia kinnisilmil kindlalt seda teed. Ja kui meie siis läheme sada esimest korda kinnisilmil, seisab teel tõke ees ja meie purustame pea.

Seepärast tuleb jääda alati erksaks ja valvaks, et mitte langeda ohtliku harjumuse ohvriks.
E. Seim

KES MA OLEN?

„Ma ei või olla mees ega isa, kuid ma võin teha tööd ja hoolitseda perekonna eest, kui sureb selle toitja. Ta on õnnelik teades, et ma jään hoolitsema ta naise ja laste eest. Kummaline küllalt, kuigi teener, maksetakse mulle siis, kui alles võtan tööd. Kui algab mu tõeline töö, kaob mu palk. Kes ma olen?“

Vastus: „Mina olen elukindlustuspoliis.“

„The Home Port.“

Eesti Kindlustuslehe Kirjakast

3. Kas on soovitav kindlustusvõtjale enne sooviavalduse allakirjutamist täpsalt teatada aastapreemia suurust, või aitab umbkaudsest summa nimetamist? Kas on soovitav seletuse juures opereerida aasta või kuumaksudega. Kas on vajalik teha kindlustusvõtjale teatavaks ka lisamaksude (poliisi- ja tempelmaks) suurus?

See pole mitte ainult soovitav, vaid tingimata tarvilik. Enne kui kindlustusvõtja kirjutab alla sooviavaldusele, s. o. avaldab soovi kindlustuslepingu sõlmimiseks, peab ta olema teadlik, milliseid kohustusi see leping talle toob.

Sageli tuleb poliisi väljamüümisel just selle tõttu arusaamatusi, et hankemees pole küllalt korralikult seletanud ära kindlustusvõtja kohustusi: preemia suurust ja ühekordseid lisamakse.

Muidugi on see olenev töötamisviisist, mis sageli individuaalselt sõltuv kindlustuskandidaadist, kuidas ta peab paremaks seletust anda — kas kuu, veerand, poole või terve aasta viisi. See võib vastavalt kindlustusvõtjale, olla igakord erinev. Ent selle juures tuleb ikkagi

meeles pidada üht — seletus olgu tõepärane ja andmed vastaku kalkulatsioonidele. Ei tehta seda mitte, võib karta, et poliis jääb väljaostmata, või läheb kindlustus hiljem storneerimisele.

4. Milline kestvus on sobiv 30-aastasele kindlustusvõtjale? Kas tuleb eelistada lühemat või pikemat aega? Millist tähtaega tuleb soovitada?

Kindlustuse kestvuse määramine jäägu kindlustusvõtja vabaduseks, niipalju kui see võimalik tariifide piires.

Ent kui soovitakse selles asjas esindaja nõu, siis tuleb esijoones pidada silmas seda, millistel motiividel sõlmitakse kindlustus? On kindlustusvõtjal lapsi, vanad need on? On tal mingisuguseid kavatsusi kindlustussummaga? Sellele vastavalt tuleb soovitada ka kindlustuse kestvust.

Kui aga pole erilisi põhjusi, siis tuleb soovitava lõppvanusena esitada see, mis ühistes tariifraamatutes märgitud joonega ja vastav märke olemas: „soovitav lõppvanus“.

Tegevtoimetaja Jaan Kask.

Väljaandja: Eesti Kindlustustegelaste Ühing.

Toimetuse kolleegium: K. Hiob, A. Kahlberg, M. Jõks, A. Kivi, E. Käspert, K. Niilus, O. Piilmann, A. Pähkal, J. Rennbaum ja H. Tomp, vastutav toimetaja.

Toimetuse ja talituse aadress: Tallinn, pstk. 18.

Posti jooksev arve nr. 598.

PE ¹⁵ / 474 - 37,3

3

HIND 20 SENTI

EESTI ÜHISTRÜKIKODA TALLINNAS, NARVA MNT. 27
6. APRILLIL 1937. a.

... ..
... ..
... ..